

SANDARA	
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS	
Prenumerata metams:	
Amerikoje	\$2.50
Kanadoje ir Lietuvoje	\$3.00
Pusei metų:	
Amerikoje	\$1.25
Kanadoje ir Lietuvoje	\$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.	
"SANDARA"	
327 E St.	So. Boston, Mass.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 85 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Telephone So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAINA 5 CENTAL

No. 18

So. Boston, Mass., Gegužės-May 6 d., 1926 m.

Meta XIII

Generalis Streikas Anglijoje

Grėšia civilio karo pavojus.

Didžiausias sujudimas visoje Anglijoje.

LONDONAS, gegužės 4 d. Anglijoje prasidėjo Generalis Streikas. Sustreikavo apie 5,000,000 įvairių profesijų darbininkų. Sustoję vaikščioję traukiniai, užsidarė angliakasyklos, neišėina laikraščiai. Didmiesčiuose gatvėse šturmuoja minios darbininkų, kas gali būti ir naminio karo pavojumi. Grėšia badas, nes nėra kam pristatyti maisto ir kitokių gyvenimui reikmenų. Abelnas judėjimas atrodo tartum 1914 metais, didžiojo karo pradžioje.

Jau prieš metus laiko grėšė angliakasių streikas. Nuo tokio streiko išgelbėjo valdžia, kuri pažadėjo anglių kompanijoms subsidijų (paramą), mokėjimui darbininkams reikalautas algas. Subsidijos laikas baigėsi su gegužės 1 d. ir prieš tai šio derybos. Angliakasių unijos vadai tarėsi su kompanijoms ir su valdžia. Derybose dalyvavo unijos vadai, kasyklų atstovai ir valdžios atstovai, premieras Baldwin ir ministrai. Nepavykus susitaikinti, organizuoti darbininkai paskelbė streiką. Valdžia pašaukė sargybon karūmenę ir laivyną.

Spaustuvininkai atsako statyti straipsnius.

Kada derybos parodė, kad susitaikinimo nebus, tai laikraščio "Daily Mail" redaktoriai padavė statyti neprielankius straipsnius, gi laikraščių statėjai atsakė juos statyti.

Kareiviai statomi į vežikų vietas.

Kadangi nėra kam atvežti Londoną ir kitus miestus pieno ir kitokių valgomų produktų, be kurių gyventojai apseiti negali, tai valdžia mobilizuoja vežimus ir stato kareivius tai transportacijai atlikti. Bet kadangi minios darbininkų maršuoja gatvėmis dainuodami, tai ir kareiviams grėšia pavojus.

Darbininkų problemacija.

Darbininkų vadai išleido problemaciją, kurioje atsisaukia ir darbininkus, kad jie būtų ištikimi savo vadams ir klausyti padavadinimų. Jie sako, kad visuomet reikia prisilaikyti tvarkos ir ramumo. Veikti nesikarsiuojant ir klausyti vadų padavadinimo, kas daug pagelbės greitesniam streiko laimėjimui. O kadangi laikraščiai neišėina, tai problemacija atspausdinta ant lapelių.

Dainuota revoliucijos dainas.

Minia darbininkų maršuoja ma pro Didžiam kare žuvusių kareivių paminklą, pradėjo dainuoti revoliucijos dainas.

Streikan išėjo sekanti darbininkai.

- Angliakasių 1,120,000,
- Geležinkelių darb. 410,000,
- Geležinkelių klerkų 60,000,
- Namų statėjų 300,000,
- Transportacijos darb. 330,000,
- Prieklaukų darb. 30,000,
- Spaustuvininkų 120,000,
- Geležių darbininkų 100,000,
- Elektrikerių 25,000.

Prie minėtų prisideda dar ir kiti, kas abelną skaičių sudaro 5,000,000. Kadangi kaip matom strekan išėina įvairių profesijų

darbininkai, ypatingai angliakasiai ir geležinkeliniai, tai savaimi aišku, kad industrijinis pakrikimas grėšia visai šaliai ir abelnai visi ir visų profesijų darbininkai priversti bus pasitraukti nuo darbų, nes nesant anglių ir nepristatant reikmenų, viskas turi pakrikti. Streiko pradžia, jeigu nebus greitai susitaikoma parodo, kad Anglijai grėšia industrijinis perversmas. Kuom tas viskas užsibaigs nežinia. Bet kadangi Anglijos darbininkai yra tvirtai organizuoti, tai nėra abejonės, kad jų reikalavimai turės būti patenkinti ir jie laimės.

Pabaltijos valstybių unija.

"The Lowell Sun" praneša žinia, kad pabaltijos valstybės: Lietuva, Estija ir Latvija sudariusios uniją.

Toliau rašoma, kad tų tautelių obalsis yra: "Viespatie, apgink mus nuo draugų o nuo priešų mes apsiginsme." Paskui teisingai nupiešama, kaip "draugiški" alijantai Lietuvai Vilnių nusuko.

Prie šio straipsnio pridėtas Pabaltijos žemėlapis, kurioje matoma prideramuose rubežiuose, su Vilniumi, kaip sostine. Be to indėta Lietuva, Latvijos ir Estijos prezidentų paveikslai.

Gi Chicagos Tribune korespondentas iš Londono praneša visai ką kita. Jis nurodo, kad Rusija, Lietuva ir Vokietija sudariusios sutartį, kuri turėsinti didžiausios svarbos šiaurės Europoje. Einant ta sutartimi, bus iš pirmiausia tikslas, tai panaikinti esančius koridorius. Panaikinant rytų koridorių, kur Lenkija yra okupavus Vilnių ir įlindus iki Latvijos rubežius, dalis Rusijos businti gražinta Rusijai, o Vilnius su visa teritorija Lietuvai.

Antras tikslas — tai panaikinti Danzigo koridorių, kurį laiko Lenkija ir kuris yra atskyręs Vokietiją nuo rutprusių. Toliau vėl sakoma, jog sutartyje numatoma, buk Lietuva gražinsianti Vokietijai Klaipėdą, o Vokietija užtai atsilygindama Lietuvai, savo lėšomis patatysianti Lietuvai naują Baltijos pajurį uostą.

Kiek matome, tai šioje žinioje ne viskas gali būti teisybė. Koku gi išrokavimu Vokietija reikalutų Klaipėdos uostą, jeigu ji pakankamai turi savų uostų. Čia matomai su koku nors išrokavimu ši propaganda yra paleista.

Turkijoj įveda prohibicija

KONSTANTINOPOLIS. Užeikusių savaitių laiko Turkija bus sausa, nes įveda prohibicijos įstatymas. Nežiurint, nors Amerikoje tokis įstatymas nedaug pagelbėjimui, bet Turkija pamėginsinti j įvesti įgyvendinti.

Sudegė munšainieriai.

DETROIT, Mich. Du munšainieriai sumanė gerai pabaliovoti. Kad nepakliuvus į valdžios rankas, jėdu užsidarinėjo langus, užsirakino duris ir traukė net ištisai per dvi dienas. Antroje dienoje, kada jau buvo visiškai nusilese, tai emė

ir uždegė namą, o kadangi buvo ant tiek silpni, jog neturėjo samonės atsirakinti duris, tai kol kaimynai įsilaužė į degantį namą, jėdu mirtinai sudegė.

Nepaprasti smurto įvykiai Tauragės valsčiuje.

Policija suėmė 11 vyrų ir moteris. Vienas ukinkas sūbadytas. Tauragės gyventojus šis įvykis labai sujaudino. Žmonės reikalavo suimtuosius paliuosuoti. Telegrama vid. reik. ministeriui.

TAURAGĖ, 12. IV. Telefonograma. Kelios dienos atgal, einancia per Tauragės valsčių upę Šunija, kuri įstatymais yra neplukdoma, nežinomi pirkliai pradėjo plukdyti mišką. Ukinkai, kurių žemė prie tos upės prieina, pareikalavo iš pirklų atlyginimo. Vietoj to pirkliai 11. IV. pasikvietė iš Tauragės policiją, kuri 6 kilometrai nuo Tauragės suėmė 11 ukinkų vyrų ir 2 moteris. Vienas ukinkas sūbadytas. Visi suimtieji pristatyti Tauragės kalėjimui.

12. IV. Tauragės turguje gyventojų upas buvo labai pakilęs, visi kalbėjosi apie suėmimą ukinkų ir nesuprantamą policijos užsistojimą už pirklus. Grupė ukinkų reikalavo suimtuosius paleisti, tačiau veltui. Tada žmonės įgalavo vieną iš savo tarpe asmenį, kuris visų valia eidamas mušė vidaus reikalų ministeriui telegramą, nušviesdamas įvykį ir visą reikalą. Rezultatai telegramos dar nežinomi.

Darė munšaina karo laive.

SAN DIEGO, Cal. Amerikos karo laive John Francis Rumsfeldas, kuris šio laivo darė munšainą. Bet kada laivas ekspedavo, tai munšainio darytojas žuvo ir tas viskas išėjo aikštėn. Šis atsitikimas baisiai sujudino valdžią, kuri pradėjo daryti tyrinėjimus ir jei suras daugiau kaltininkų, tai bus atiduoti karo teismui.

MANGUA, Nicaragua. Liberaliai revoliucionieriai užėmė kai kurias tritorijos dalis. Keletas žmonių užmušta ir sužeista.

VENTURA, Cal. Apie 15 sekundų laiko jautėsi žemės drebėjimas. Nuostolių nėra padaryta.

AKRON, Ohio: Čionais sustreikavo gatvekarių darbininkai. Jie reikalauja vieton 9 val. 9 valandas darbo dienos ir kitų pagerinimų.

EXTRA!

"Sandaros" prenumerata nupiginta.

Laukiant Dvylikąjį Seimą, Sandariečiai per pusantro mėnesio laiką nupigino "Sandaros" prenumeratos kainą vienu doleriu. Čia lietuviams darbininkams yra proga įsigyti laikraštį pigia kaina. Pasinaudodami šia proga, nieko nelaukdami užrašykite "Sandarą" savo giminėms Lietuvon. Sandariečiai, praneškite apie tai savo draugams. Skaitykite skelbimą šėtamę puslapyje.

Munšainieriai paperka policiją.

NEW YORKAS. Išėjo aikštėn, kad laivo Eker munšainio šmugelinkai, yra sumokėję policijai ir prohibicijos agentams desėtkus tukstančių dolerių ir juos papirkdami sau laisvai šmugeliavo degtinę. Tai viską iškėlė aikštėn suėmus munšainierių laivą Hudson upėje, kur jame rasta alkoholio vertės \$1,200,000. Sakoma, kad New Yorko policija vien tik iš tos munšainierių grupės esanti gavus apie \$20,000.

Paskelbė bado streiką.

BERLYNAS. Iš pasitikėtinų šaltinių ateina žinios, kad Sibire, Tobolsko katargos kalėjime, 130 politinių kalinių paskelbė bado streiką, kaip protestą dėl nežmoniškai kalėjimo viršinių elgimosi su jais. Pranešimo sakoma, kad kaliniai žvieriškai buna mušami ir kankinami. Vienas iš sumišimo mirė. Kitas pranešimas vėl sako, kad ir Solovecko salos katargoje irgi kaliniai paskelbė bado streiką už nežmonišką su jais elgimosi.

5 savaites gulėjo su negyva motere.

NEW YORKAS. Laikydamas Bibliją vienoje rankoje, o punda laišku kitoje rankoje, kurie buk esą jo moterei atsiusti nuo kito vyro, Samuel Fulton, 4 metų amžiaus žmogus atėjo į teismo namą ir sako: — Aš noriu, kad jus mane suareštuotumėte ir užmuštumėte užtai, kad aš užmušiau savo moterį. Aš ją užmušiau verbu nedėlioje, kovo 28 d. todėl, kad ji buvo veidmainė ir negera. Aš su ja negyva vienoje lovoje išgulėjau penkias savaites, bet ilgiau būti negaliu.

Teismo magistratas negalėdamas suprasti, ar jis yra beprotis ar teisingai kalba, pasiuntė į jo namą policiją ištirti kaip tikrai yra. Policinai su Fultonu nuėjo į jo namą ir rado moteries kūną net dvokentį.

NAUJAUSIOS ŽINIOS.

NEW BEDFORD. Čionai įsisteigė naujas audėjų lokalas, kur organizuojama audėjai unija.

MASKVA. Važiuojant per Kkhtą upę, įlūžo tiltas ir upėn įkrito 30 žmonių.

NEW YORKAS. Sausio mėnesio pradžioje, ant Williamsburg tilto susidurė gatvekariai ir vina moteris Rothman liko sužeista ir suparalizuota. Balandžio 30 d. teismas priteisė, kad kompanija jai užmokėtų \$42,000.

CINCINATI, O. Keturi ginkluoti vagys užpuolė First Nation Bank ir nušaudė du žmones pagriebė didelę pinigų sumą ir pabėgo.

WASHINGTONAS. Senatas paskyrė 10 milijonų dolerių dėringimo buveinių Amerikos diplomatams ambasadoriams, kurie atstovauja Ameriką įvairiose valstybėse.

WASHINGTONAS. Būrys Amerikos autoritetingų jureivių valgė populiariame Kapitolio restorane ir užsino dino oisteriais. Vienas ant vietos mirė.

A. L. T. Sandaros XII Metinis Seimas

BIRŽELIO 16, 17 IR 18 DIENOSE "VIENYBĖS" SVETAINĖJE

193 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

(Aukos, telegramai, įnešimai turi būti siunčiami viršiu paduotu adresu).
Visos Sandaros kuopos siusdamos pasveikinimus, telegramus ir laiškus nepamirškite aukų Sandaros reikalams ir Politiniui Izdui.
Pasveikinimo laiškuose nerašykite įnešimų, nei sumanymų.
Kuopų įnešimai turi būti surašyti atskirium. Nedarykite tokių įnešimų, kas jau yra praktikuojama; tai laiko gaišinimas. Nauji sumanymai yra pageidaujami.
Visos kuopos yra kviečiamos rengtis prie savo organizacijos Seimo ir stengtis kiek galima daugiausiai atstovų atsiusti.

KĖLRODIS: Pribuvusiems delegatams New Yorkon apsisistojimui rekomenduojame šias vietas:
Hotel York, 7th Ave., ir 36th St.
Navarre Hotel, 7th ave. ir 38th St.
Herald Sq. Hotel, 116 W. 34th St.
Visi trys viešbučiai yra arti geležkelių centralinių stočių, Pennsylvania ir Grand Central. Iš tenai lengva nuvažiuoti į svetainę, kur seimo sesijos bus. Reikia imti B. M. T. subway stotis 6th ave. ir 34th St., važiuoti į pietus, persimainyti ant Union Sq. 14th St., ir važiuoti į rytus, išlipus ant Bedford Ave., stoties, Brooklyn ta pačia gatve paeiti keturis bliokus į pietus iki Grand St., tik pasukus Grand st., po kairei antrame bloke visa Lietuva kur Seimo sesijos.

Ginkluota policija ardo mitingus.

PASSAIC, N. J. Keli šimtai streikuojančių audinių darbininkų buvo susirinkę į Belmont Parką laikyti susirinkimą, kad aptarti savo bėgančius reikalus. Darbininkams susirinkus, pribuvo ginkluota policija ir darbininkus žiauriai išgajniojo. Šerifas Nimmo atsistojes automobiliu pareiškė, kad jokie susirinkimai negali būti laikomi parke.

Traukinio katastrofa.

MADRIDAS, Ispanija. Balandžio 30 d. čia buvo baisi traukinio katastrofa. Vienuolika žmonių liko užmušta, o dvidešimtis penki sužeista, kada traukiniai susidurė tarpe Herivas ir Banos Montemayor.

Kiek kuri valstybė yra skolinga Amerikai.

WASHINGTONAS. Vėliausios statistikos parodo, kad Amerikos suteikta paskola įvairioms Europos šalims buvo \$10,528,480,186. Gi priskaiciuosiuoimčius, dabartiniu laiku viso skola padidėjo iki \$22,143,539,492. Valstybės yra skolingos sekančiai:

- Anglija \$11,105,965,000
- Francija \$6,847,674,104
- Italija \$2,407,677,509
- Belgija \$727,830,500
- Lenkija \$435,687,550
- Cecho-Slovakija \$312,811,433
- Rumunija \$122,506,264
- Estonija \$33,331,140
- Jugo-Slavija 95,177,135
- Finlandija \$21,695,057
- Lietuva \$14,531,940
- Hungarija \$4,693,240
- Latvija \$13,958,653

Sios skolos turės būti atmokėtos iki 1943 metų. Čia nėra priskaitoma Rusijos skola \$264,500,000, kuri užtraukta caro laikais ir kurią berods bolševikai rengiasi pripažinti, kad gavus Amerikos pripažinimą.

Reikia pastebėti tas, kad Lietuva yra skolinga apie 5 milijonus, tai kodėl skelbiama virš 14 milijonų?

Žemės pluta 36 mylių storumo.

WASHINGTONAS. Vėliausiu mokslininkų apskaitliavimu yra sprendžiama, kad mūsų žemės pluta, yra atšalus apie 36 mylas storumo. Taipgi jie sprendžia kad pačioje gilumoje, netoli degandios materijos, žemės atšalus pluta esanti ant tiek kieta, lyginai kaip geležis arba plienas.

Bažnyčias paverčia mokyklomis.

MEXICO CITY. Meksikos valdžia, pasiremdama konstitucija, Colma ir Michracan valstijose katalikų bažnyčias paverė į mokyklas. Valdžia čia padarė todėl, kad tų valstijų bažnyčiose, kunigai vieton dievmeldystės pradėjo politikauti ir kurstyti minias prieš valdžią, kuri atatinkamais įstatymais užkirtu kelią kunigams sau turtus krauti.

Žuvo 150 žmonių.

TOKIO, Japonija. Vėliausios pranešimas sako, kad neteko gyvybės 150 žmonių, kada Japonijos laivas Chichibu Maru atsimušė į akmenis ir sudužo netoli Saghlien. Laivas Chichibu Maru buvo 1,500 tonų, jame plaukė daugelis žvejų.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Kurie turite Lietuvos L. P. Bonus.

Galite išmainyti, "Sandaros" administracijoj. Priima ir išmaino už pilną sumą, iki 10 d. birželio, 1926. Taipgi kurie turite dar neišmainę kuponus, galite už juos atnaujinti, užrašyti, arba į Lietuvą užpneuvertuoti savo draugams laikraštį "Sandarą" ant metų, arba ilgesnio laiko, nevilkinant kreipkitės laiškais arba ypatingai sekančiu antrašu.

"SANDARA"
327 — E St., So. Boston, Mass.

A. L. T. Sandaros Reikalai

SANDAROS KUOPOMS BEI KOMISIJOMS.

Kadangi Sandaros Seimas jau artinasi, tai neabejotina, kad šiame gegužės mėnesyje kuopos rinks delegatus arba darys nutarimus bei įnešimus. Visos Sandaros kuopos, nežiurint ar siūsite atstovus arba iš tolimesnių vietų kurios negalėsite pasiūsti, yra pageidaujama, kad savo tarimus nesivėluodami apsiųstumėte Seimo Rengimo Komisijoms antrašau.

Taipgi yra prašomos visos Sandaros Centro Komisijos, kurios jei negalėsite dalyvauti Seime, kad savo raportus prisiųstumėte.

Taipgi prašomos visų kuopų valdybų, kad peržiūrėtumėte savo k. p. narių stovį ir jeigu kuris narys neužsimokėjęs, paraginti jį užsimokėti pirm Seimo, kad nereikėtų padėti ant suspenduotų listo.

K. J. Paulauskas,
Centro Sekretorius.

TEISYBĘ PASAKĖ.

Sandaros Nr. 15 š. m. Dienos klausimuose yra pasakyta, Sandara, gyvenimo mokykla. Tai posakis tikrai pilnas teisybės. Daug jau šiandien tenka girdėti, kad "Sandara" yra vienas iš svarbiausių ir kultūriškiausių laikraščių mūsų tarpe ir daug ko teikintis lietuvių visuomenei, o taipgi neretai tenka patirti, kur tik įeisi į Sandariečių parengimus, ar šiaip sau suėjimą, tuoj pastebėsi, kad pas Sandariečius yra daugiau mandagumo ir kultūriškumo. Tuoj metasi į akis, kad Sandariečiai giliau žvelgia į gyvenimo gelmes, kad nuodugniau ir plačiau pažįsta patį gyvenimą o gyvenimo pažinimas reikiama neabejotinai kaip tai Tautos taip ir jos piliečių egzistavimą, na o čia daug ko mumis išmokino Sandara.

Taipgi idėjo draugai, auklėkime tą mūsų gyvenimo ir Tautos mokyklą Sandara, tegul per ją Lietuvių Tautos vaikai žengs į laisvą ir demokratišką kaip tai Tautinį taip ir visa pasaulinį gyvenimą. O tą žinoma geriausiai padarysime įsigydami savo nuosavą namą, tą mūsų organizacijos tvirtovę.

Aišku, kad tada galės daug sparčiau ir pasekmingiau sukurti mūsų tautinį ir kultūrinį idealų ratas, o tą atsieksime, tik reikia pasirūpymo.

J. P. Zakaitis.

SANDAROS SEIMUI BESIARTINANT.

Sulyg pranešimo Seimo rengimo komisijos, tai mūsų organizacijos Sandaros iš eilės dvyliktasis seimas įvyks birželio mėnesio 16, 17 ir 18 dienomis.

Prisiminus, pragyventus laikus, mūsų organizacijos Sandaros, kuriuos mes jau įstengėm pragyventi, ir atmušti visus puolimus idėjimui mūsų priešų, kaip iš kairiosios taip ir iš dešinės, nes ir vieni ir antri mūsų organizacijų "linkėjo geriausių sekmių — mirties". Bet priežodis sako: "kuomet suva loja ant kiemo, tai ukininkas sau ramus viduje, nes joks vagilis, piktadarys, neišveržs į jo namus."

Tą galima prilyginti ir mūsų organizacijai — Sandarai. Nors mūsų priešai ir linkėjo ir dar tebelinko "mirti", bet jų tie linkėjimai r manymai veltui buvo ir yra, nes mes jau rengiamės sutikti iš eilės dvyliktą Seimą!

Kodėl Sandarai yra lemta gyvuoti ir turėti pritarimą, užuojautą lietuvių visuomenės? Todėl, kad mūsų organizacija Sandara, yra suorganizuota ant teisingiausių demokratiškiausių pamatų ir visiems lietuviams vienoda ir prieinama: darbininkui, vertelgai, inteligentui ir paprastam ir tt.

ALT. Sandaros programos tai nėra kokis siauras išpustas reiškinys, arba ant svajonių, sapnų paremtas, kaip kad mūsų idėjinių priešų. Sandaros programos yra tas, kuris nieko, tokio svajojančio, neįvykdymo nežada ir nevilioja savo narių,

bet tik ta sako ir žada, kas yra galimu gyvenime įvykdyti, ir kitose pasaulio valstybėse jau tas yra. Mūsų organizacijos programė, nėra suklydimo nei ant vieno klausimo darbo žmonių gyvenime, su kurais reiki susitikti.

Sandaros organizacijos programas talpina savy geriausias mūsų siekinius, kurie yra vieninteliai teisingai saugojanti lietuvištvės reikalus Amerikoje.

Todėl ALT. Sandaros Organizacijai buvo lemta gyvuoti ir rasti pritarimą lietuvių visuomenėje. Kiekvieno sveikatai protaujančio lietuvių bei lietuvių linkėjančio mūsų tautai geresnės šviesesnės ateities, yra pareiga stoti į ALT. Sandaros organizaciją ir didinti stiprinti mūsų eiles ir kovoti už šviesesnės ateitį.

Šiuo metu nieko nemanau tarti kaslink mūsų organizacijos businčio Seimo; ką jis turėtų nuveikt atlikti ir tt. Tiek tik šiuo metu linkiu mūsų organizacijai ir jos busimam seimui geriausių ir pasekmingiausių vasių ir skaitlingo burio atstovų suvažiuoti ir padaryti vienu iš skaitlingiausių seimų.

J. K. Urbonas

Ar Išmoksime Prisilaikyti Disciplinos.

Mes, liberalinio nusistatymo tautininkai, per daug metų veikėme tarpe lietuvių išėjusios Amerike, be jokios tautinės politinės organizacijos, vaduodamiesi vien tik tautiniu principu. Mūsų toks veikimas, savo laiku buvo naudingas. Naudingas buvo tuomet, kuomet nebuvo pas mus partijų, bet kaip tik pradėjo atsirasti partijos ir dalis lietuvių pradėjo dėtis prie jų. Tautininkų bepartijinis veikimas pradėjo silpnėti. O partijos žingsnis po žingsnis viešo aukštin iki ant galo tautininkai pamatė, kad jie kaip neorganizuoti jau yra veik bejėgiai. Paskutinė tautininkam lekcija buvo Amerikos Lietuvių visuotinis seimas, laikytas Brooklyn, N. Y. 1914 m. kur socialistai, kaip organizuoti ir da gi gerai disciplinuoti, paėmė viršų ant tautininkų ir su jais visai nesiskaitė. Visi geriausi tautininkų sumanymai, socialistų buvo su pajauka atmetami ir taip tautininkai skaudžiai pergalėti, galutinai persitikirino, kad jie, kaip neorganizuoti, yra bejėgiai ir, kad norint atsilaikyti prieš socialistų raudoną bangą, kuri nori užlieti lietuvištvę, reikia organizuotis ir tam tikrą tautininkai politinę organizaciją. Ir taip socialistai pergalėti Visuotiniame seime tautininkai susirinkę kitoj svetainėj, padėjo dabartinei ALTS. pamatus. O 1915 m., sausio mėn. Philadelphiaj, galutinai sutvėrė ir varė davė Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Liberalinio nusistatymo tautininkai smarkiai pradėjo šlietis prie Sandaros ir jau buvo manoma, kad organizuoti Sandariečiai mokės pagerbti savo organizaciją ir laikysis disciplinos. Tačiau ant nelaimės, to nebuvo. Sandariečiai, o labiausia vadai (žinoma ne visi), senu papratimu dangstės bepartviškumu už ką socialistai apjuokdami vadino "begalvais". Mūsų Sandariečių, tuolaikinis veikimas ir aukų rinkimas buvo nedisciplinuotas. Vietoj turėti vieną fondą, mes buvome sutvėrė bent kelius, o prieg tam da kiek atskirų komitetėlių kolonijose buvo, kurie dangstydamiesi neva bepartviškumu, ignoravo fondus ir siuntė surinktas aukas ten, kur jų tas nelaimingas "aš" norėjo. Na ir šandie, kada klerikalai didžiujasi surinkę desėtkus tūkstančių į Tautos Fondą, tautininkai sandariečiai nei patys nežino kiek jie surinko, nes jų aukų rinkimas, kaip ir patys pasiuntimas nebuvo disciplinuotas. Šandie nors jau baigėme gyventi dvyliktą metą po ALT. Sandaros vėliava, vienok gerbti organizaciją ir laikytis organi-

zacinės disciplinos, mes dar neišmokom. Pas mus, sandariečius (žinoma nepas visus) dar ir po šiai dienai didelė galė turi tas nelaimingas "aš". Jeigu tik vienas iš tokių susipyko su kitu sandariečiu, tai jau žiurėk priešingos mum partijos laikraščiuose ir rašo ilgiausius straipsnius, išniekindami organizaciją, kuriai ir pats priklauso, ir dar jam neaptinkamus asmenis. Arba štai klerikalas paėmus Lietuvos vaivą ir savo rankas, ir pradėjęs vykdyti klerikalinę reakciją Lietuvoje, mes, sandariečiai, pradėjome teikti paramą savo vienminčiams valstiečiams liaudininkams. O kad tą paramą suteikus organizacijiniu būdu, mes sutvėrėm Politinį Izdą, kuris yra Sandaros pilnoj kontrolėj ir sandariečiai gerbdami savo organizaciją ir laikydamiesi organizacijinės disciplinos turėtų, remti visom įjogom P. Izdą. Bet ar taip yra? Ne! Ir da sykj ne! Mes sandariečiai nusistatė remti ir remiame v. l. jū sunkioj kovoj su juodoju klerikalizmu Lietuvoje. Tam tikslui renkame aukas į P. I., kurį persiunčia v. l. Bet ant nelaimės ne visi sandariečiai surinktas aukas siunčia į Politinį Izdą. Siunčia tik tie Sandariečiai, kurie gerbia savo organizaciją ir laikosi disciplinos, o kiti neva sandariečiai, kurie nepažįsta organizacijinės disciplinos ir vaduodamiesi tuo savo nelaimingu "aš", rašo ilgus agitaviškus straipsnius suklaidinimui Sandariečių. Vietoj nurodyti P. I., rodo kitus kelius, kuriais persiunčiant aukas, yra ignoruojamas P. I. Atsirado ir tokių, kurie surinktas aukas pasiuntė savais keliais aplenkdami P. I. ir kaip ant pajukos P. Izdai pasiunčia tik pranešimą, kad jie tiek ir tiek pasiuntė savais keliais. Ką tokis nedisciplinuotas pasiėlgimas organizacijai reikiška? Reikiška ne ką kita, kaip tik pažeminimą organizacijos, nes tokiems žmonėms organizacija nieko nereikiška. Jie kad ir organizacijos nariais budami, gali daryti kad ir priešingai organizacijos disciplinai, bile tik patenkina tą savo nelaimingą "aš."

Seimas, kuris bus šių metų Birželio mėnesį, turės surasti būdą, kad užkirtus kelią tolesniam mus nedisciplinotam veikimui. Pirmu pirmaisiai, seimas turės sykj ant visados priverti Istatų komisiją pagaminti Sandarai įstatus, kuriais remiantis Centro Valdyba galėtų priverti narius laikytis organizacijos disciplinos.

Pirma negu saulauksime seima, turėtų tuomi susidomėti visi Sandariečiai ir apkalbėję kuopų susirinkimuose, siūsti seimui sumanymus, arba tiesiog įnešimus, nes to reikalauja organizacijos gerovė.

Balandėdis

CLIFFSIDE, N. J.

Dėžucių vakarėis puikiai pavyko.

Sandaros 45 kp. jaunuolių mokykla parengė vakarėlį, nedėlioį, balandžio 25 d. Vakarelis pavyko gana gerai, mokyklai liks gražaus pelno. Linksma yra pažymėti, kad vietos Lietuvių atjaučia aukomis ir darbu paremia. Stambiausia auką skyrė P. Dągis, po tam K. Trainialis, K. Jallauskas, P. Karsokenė, M. Saukienė, V. Vaičiūnas. Darbininkai dirbo visi energingai K. Trainialis, A. Valiukonis ir F. Urbanavičius. Muzikantai pagrajino: A. Januškevičius ir J. Zabalonis, nieko nerokuodami už savo darbą, tas yra auka mokyklėlei. Taipgi atsilankė ir keli biznieri: L. Pocius, J. Jasaitis, A. Rankiolė. Mokiniai su mokytoju sudainavo keletą gražių dainelių; taipgi nekurie vaikučiai padėklamavo. Pirmą deklamavo V. Karsokutė; 2) V. Rasikiavičiūtė; 3) K. Makackiūtė ir 4) A. Trainialis. Deklamavo visi aiškiai ir gražiai, kas publikai labai patiko. Šiuoim ir užsibaigė vakarėlis, linksmai visi skyrstėsi užganėdinti. Beje, prieš užbaigiant, atsilankė ir vienas iš raudonųjų, žinoma garsint savo baliu. Reikia pasakyti, kad visgi pas komunismus nėra žmoniškumo, negama, kad neužsimokėję žangos, nors buvo tik 25c., prie to, dar pamatę, kad visi lietuviai gražiai linksminosi, pradėjo verkėti griaudžiom asarom, kas darė nedėlių įspudį. Patartina ateityje buti linksmsiam.

J. A. Karsokas.

PITTSBURGH, PA.

Visokios žinios.

ALT. Sandaros kuopų Sąryšis pasiuntė dar simtą dolerių į Politinį Izdą. Pasidarbavo P. Pikšris, R. Paplauckis, P. Marmokas, J. Virbickas, K. Laudanckas, B. Lapė, V. Slančuskas ir kiti sukelta simtas į Politinį Izdą rinkimų agitacijai, už Valstiečius Liaudininkus į Lietuvos Seimą. Taigi Pittsburgo Sandariečiai jaučias savo kvotą išpildę kas link savo vienminčių Lietuvoje, kovai su juodoju klerikalizmu už Lietuvos žmonių Laisvę.

Balandžio 18 buvo SLA. 40tos kuopos C. V. balsavimas tautininkai gavo po 32 o komunistai po 6 balsus. Į seimą išrinkta 4 delegatai P. Pikšris, P. Marmokas, P. Savickas ir J. Kazlauskas, jaun. Taip pat į apskričio suvažiavimą 10 atstovų.

Taigi Pittsburgo Sandariečiai darbuojasi kiek galėdami.

S. K. Sanrišys paėmė Farmą pas A. Amšiejų ant poros piknikų, birželio 20 ir rugs. 5 d. Pelnas nuo pikniko dar nepaskirtas Sandaros Namui.

Sandarietis.

AMSTERDAM, N. Y.

Gegužės 7 d. 8 val. vakare, Klubo salėje, 17 Liberty st. yra šaukiamas Sandaros 67 kuopos susirinkimas. Visi nariai butinai dalyvaikit susirinkime, nes neapsakomai daug svarbių reikalų yra — aptarti. Jau ilgokas laikas kaip turėjome susirinkimą. Seimas jau artinasi, reikia apkalbėti ir prisirengti, taipgi ir kitų reikalų daug yra. Visų kolonijų Sandariečiai dirba, juda, tad ir mes negalime atsilikti ir turime pasirodyti savo veikimą. Tad butinai visi dalyvaukite, nes labai svarbus klausimai bus keliami.

Kp. Valdyba.

CAMBRIDGE, MASS.

ALT. Sandaros 9 kuopos mėnesinis susirinkimas bus Gegužės 6 d. 1926 m., 7 val. vakare, po Nr. 875 Cambridge st., Cambridge, Mass. Visi nariai malonėsite atsilankyti, nes reikia išrinkti delegatus į 1-mo Apsk. suvažiavimą ir prisirengti prie pikniko, kuris įvyks Gegužės 30 d.

Vaklyba.

NAUGATUCK, CONN.

Sandaros 57 kp. susirinkimas bus gegužės 9 d. 1 val. po pietų, Linden Park salėje. Visi Sandariečiai yra kviečiami dalyvauti ir susirinkimą, nes išgirsti atstovų raportus iš 2-ro apskričio suvažiavimo. Taipgi reikės išrinkti darbininkus piknikui, gegužės 31 d. Taipgi bus Centro valdybos balsavimas.

F. J. Vilkas, rašt.

WORCESTER, MASS.

Sandaros 16 kp. susirinkimas bus gegužės 9 d. 11 val. ryte, Aušrelės kambary, 83 Millbury st. Visi nariai butinai ateiškite ir atsineškite knygetes bei blankas aukų rinkimui išduotas. Taipgi turime daug svarbių reikalų aptarti. Bus Centro valdybos balsavimas. Imkimės visi už darbo ir parodykime ką Worcesterio Sandariečiai gali.

Kp. Valdyba.

Lietuvos žmonės nori apšviotos. Jie prašo pas Amerikos lietuvius, kad jiems užrašytų lietuvių laikraščius bei pasiųstų knygu. Sandariečiai mylinti apšvietai privalėtų tam reikale pasidarbuoti. Kurie patys išgali užrašyti "Sandarą", arba prienumeratos vertere pasiųsti Redakcijai, kuri pati užrašys gavus atsišaukima. Taipgi kiekvienas privalom pasiskirti po dolerį ir pasiųsti "Sandaros" Adm. kad jis galėtų prašantiems pasiųsti knygu iš savo knygyno. Lietuvos darbo žmonės savo gyvenimą pagerins tik per apšvieta, tad nepasigailėkime jiems apšviotos.

DOLERIO KURSAS

Pereitą savaitę dolerio kursas buvo kilęs ligi 10 aukų. 10 sk. Pirmadieny pradėjęs kiek pulsi, vienok mokėta dar už vieną dolerį 9 aukus, 40 sk.

PASILGSTA VILNIAUS

Šio mėn. 12 d. į Vilnių atvažiuo marš. J. Pilisudskis. Matyt p. Pilisudskis dažnai pasilgsta Vilniaus.

Naujausios žinios iš Lietuvos

PERŠOVĖ VAIKĄ.

SKAISGIRIŲ kaimas, Pušaloto valsč. D. Vasiliauskas su savo sunumi vaikščiojo po ganyklą ir nešėsi šautuvą. Eidamas sutiko du ginkluotus vyrus. Vienas iš jų paklausė, ar Vasiliauskas turi liudijimą laikyti šautuvą. Jis nenorėdamas jiems rodyti, šautuvą padavė vaikui ir paliepė eiti namo, o pats tuos vyrus pavadinuo eiti pas eiguļ kur prižadėjo parodyti liudijimą. Vaikui paėjus kelius žingsnius, vienas vyras nusikabino nuo pečių šautuvą ir sovė į vaiką, kuriam pataikė ir sužeidė, zarnas sutraukė. Gydytojai sako, kad pasveiks. Žmogžudys liko areštuotas.

Mielas.

TVARKOS ARDYTOJAI BAŽNYCIOJE

Velykų naktį Veliunos klebonas ruošėsi laikyti gerą mitingą, bet žinojo kad bažnyčioje bus daug žmonių ir atsilieps todelei tvarkai palaikyti išmokino gerą burį kaimo vaikų vadinamų "kareiviais" ir kaip pradėjo klebonas šaukti už ką per rinkimus balsuoti, žmonės ėmė nerimauti ir varyti kunigą lauk iš bažnyčios, vaikėzai vadinami "kareiviais" puolėsi su balanomis kalbančius žmonės ir mušė tiesiog į galvą, vienam žmogui laike tu "ceremonijų" net akį išdūrė ir kaip davė su medžio kirveliu į galvą, sukruvino. Bažnyčioje buvo toks skandalas, kokio dar nebuvo Veliunos rinkoje. Lietuvos kunigai bažnyčias paverčia į smukles, kur žmonės mušai, bet ar ilgai?

Z. Žvangutis.

ISTORISKA VIETA.

VELIUONA, Kauno apskr. Lietuvoje netruksta istorinių vietų, Tarp jų yra ir Veliuona, savo garsiais pylimais. Čia randasi kalnas, pilies griuvėsių žymės. Senovė kryžiuočiai daug kartų buvo užėmę Veliuoną. Sunaikinę lietuvių tvirtovę, pasistatė jie dvi pilių: Friundenburgą ir Baierburgą. Gediminas paėmė Friundenburgą, paskui imdamas Baierburgą liko sužeistas šautuvo kulka. Pasakojama, kad lietuvių tuo kart šautuvų dar nežinoję, kryžiuočiai tuokart buvę pirmas mušis su šautuvais.

Gediminas sunkiai sužeistas mirė. Dėkingi lietuviai, jo garbei supylė didelį kalną, kuris dabar vadinamas Gedimino kalnu. Senovėje buvo Veliuonoje labai aukšta šventykla Velių deivės. Iš ko ir kilo Veliuona žvardas. Dabartinės bažnyčios bokštas yra tai ta pati šventykla.

Tik vėliau, lietuviams priėmus krikščionybę Vytauto laikais, tapo prie tos šventyklos pristatyta bažnyčia.

Įlipus į šventyklos bokštą, žiemii pusėj matai didelę dalį žemaitijos; pituose matyti Suvalkija. Į rytus ir vakarus matyti didžiausia mūsų upė — Nemunas, savo gražiais krantais.

Bokšte pavojinga buti, nes nėra grindų, patiesta tik kelias lentgalių ir tie patys neprikalti. Reikėtų tuo pasirūpinti; nes į Veliuoną atsilanko daug mokinių ekskursijų, kurios lipa į taip pavojingą bokštą.

Z. Žvangutis.

KIEK LIETUVOJE GYVENTOJŲ.

Centr. statistikos biuro žiniomis, 1925 m. sausio mėn. 1 dienai visoj Lietuvoj buvo 2.203.312 gyventojų, iš jų 1.050.649 vyrai ir 1.152.663 moters. Per 1925 metus gyventojų priravo 26.564 žm.: 13.367 vyrai ir 13.197 moterys. Tuo budu, 1926 m. sausio 1 dienai visoj nepriklausomo Lietuvos teritorijoj buvo 2.229.876 gyventojai.

Apskritis abiejų lyčių gyventojai skirstomi šiaip: Alytaus apskr. 113.569 gyventojai — Biržų — Pasvalio — 118.084, Kauno — 102.882, Kauno mieste — 94.405, Kedainių apskr. — 88.230, Kretingos — 96.771, Mariampolės

— 102.147, Mažeikių — 72.971, Panevėžio — 123.044, Panevėžio mieste — 19.700, Raseinių aps. — 111.229, Rokiškio 85.284, Seinų — 39.510, Sakių — 69.143, Šiaulių — 181.719, Šiaulių mieste — 21.878, Tauragės apskr. 114.159, Telšių — 82.773, Trakų — 81.508, Utenos — 111.900, Vilkaviškio — 82.773, Vilkmėrgės (?) — 118.833, Vilkmėrgės mieste (?) 10.861, Zarasų apskr. — 44.020, Klaipėdos — 30.668, Klaipėdos mieste — 360.41, Pagėgių apskr. — 39.179 ir šilutės — 36.595 gyventojai.

BAUGINA ŽMONES.

RASEINIŲ apskrity važinėja kademų agitatorius stud. Mataitis baugina žmones prasmamyu, buk, jei rinkimus laimėtų L. Valst. Liaudininkai tai Ameriką atsiimtų iš Lietuvos dolerius ir nukristų litai. Kodėl valstybės gynėjas ir policija netraukia atsakomybėn tokių priešvalstybinių gandų platintojų? Ir ko tie kademai neprasimano, kad tik suklaidinti žmones!

SUSPROGDINTA KUN. DAGILIO TVIRTOVĖ.

Kun. Dagilis, keli metai atgal, savo gimtinės kaime Šilkuose, Girkalnio valsč buvo įkūręs stiprią pavasarininkų kuopą, ją kas mėnu lankydamas, šėlpdamo ir t.t. Kuopa turėjo didelės įtakos visoje apylinkėje ir apie ją spietėsi ir subrendė liai. Viskas ėjosi gerai. Tik štai 21 d. kovo š. m. netikėtai atvažiuo į Šilkus Valst. liaud. Ras. ap. kom. atstovas p. J. St., padarė smulkų pranešimą apie krikšč. dem. ir Valst. liaud. darbus seime ir krik. dm. bei pavasarininkų tvirtovę sprogo. Jos vietoj susikūrė stipri iš 38 narių Valst. liaud. kuopa. Pavasarininkų štabas išsigandęs bėgiojo pas visus apylinkės kunigus skųsdamasis, bet ir šie nieko nepadėjo. Vienas jų vadų už šmeižimą p. Sleževičiaus patrauktas teisman.

UKININKŲ SĄJUNGOS AGITATORIŲ STREIKAS.

Suvažiavę Kaunan ukininkų s-gos, siūsti provincijon, agitatoriai jau kelios dienas laukia išmokant algų. Esą skirtos agitacijai sumos jau išaiktotos, o naujų gauti nesą iš kur. Agitatoriai skundžiasi, kad juos suvilioję: žadėję po 400 litų algos, o dabar temoka po 300 ir tų jau neišgal išmokėti. Agitatoriai nusistatę, jei negaus algų, daugiau agituoti nebevažiuoti.

GRANDZIOZINIS MITINGAS BAŽNYCIOJE.

SVENTEŽERIS, Seinų apskr. 19-III per Juozo šventę bažnyčioje įvyko grandziozinis mitingas, kurį iš "bačkos" laikė Metelių parapijos klebonas Jurgila.

Visokiais budais iškeikė Valstiečius liaudininkus ir socialistus, nurodė už kokius sąrašus balsuoti per sekančius Seimo rinkimus, prašė visų bobelių palaikyti kunigų valdžią, nes palaikydami krikščionišką valdžią padidinsite mūsų (žinoma, klebonų) turtus (!); liepė visiems, nuo kiekvieno asmens, aukuoti po 5 litus del Seinų dvasiškos seminarijos pastatymo, girdi litų turite užtektinai duokite negalėkiete.

Davė klausytojams visokių prilyginimų, kurų vienas štai koksai: "mieli klausytojai jus laikote šunį, duodate jam į dieną 2-3 kartus pašėti, už tai jisai jums paloja, todėl, negalėkiete, duokite bažnyčiai ir kunigams." Tai bent demagogija kuria ir davatkos piktnasi! Už faktus atsakau.

Dirvos žvangutis.

TEISIA 93.

Šio mėn. 12 dieną (balandžio) Vilniaus apygardos teismas pradėjęs nagrinėti 93 komunistų bylą. Kaltinamieji daugumoje žvdai. Byla nagrinėjama uždarytomis durimis.

DEVYNIOLIKTOJO AMŽIAUS REALYBĖS IR VAIZDAI.

(Iš G. H. Wells'o — V. K. R.)

(Bus daugiau)

Nuo pat pirmosios krikščionių propagandos dienų, žmonių švietimas Europoje smilkio ir rusėjo, kaip kad ir Azijoje, kur įsigalėjo Islamas, nes reikėjo, kad tikintysis nors kiek suprastų savo tikybą, kurioje buvo jo išganymas, kad galėtų paskaityti šventasias knygas, kurios buvo remiamos jo tikyba. Krikščionių ginčas, lenktynės patraukti naujus tikybos išpažintojus, ruošė plačią dirvą žmonių švietimui. Pavyzdžiui, Anglijoje, apie trisdešimtus ir keturisdešimtus devynioliktojo amžiaus metus, sektų ginčai ir butinybė pagauti jaunus šalininkus pristeigė galybę vakarinių mokyklų, Sekmadienio mokyklų (Sunday Schools) ir visą eilę besivaržančių tarpusavy švietimo organizacijų, skirtų vaikams, atsirado britų disidentų mokyklų, Nacionalių bažnyčios mokyklų ir net Ry-mo katalikų pradinių mokyklų. Iš pradžių, nepasiviešinti išdirbėjai, nepajędami plačiau pasiziūrėti į savo interesus, nekentė tų mokyklų ir kludė joms. Bet ir šičia ta pati Vokietija parodė kelią savo turtingesniems kaimynams. Religinis britų mokytojas pagaliau pamatė, kad pelno jieškotojas sustojo jo pusėje, netikėtai pasiryžęs rikalauti, kad šiaip žmonės būtų, jei ne apšviesti, tai bent "išlavinti", "išstrenuoti" aukštesniai ekonominio našumo laipsniui.

Visame Vakarų pasaulyje antrojo devynioliktojo amžiaus pusėje buvo smarki žmonių švietimo pažanga. Aukštesniųjų klasių švietimo nebuvo paralelės pažangos; žinoma, buvo kiek pažangos, bet ne toki, kad galėtų prilygti pirmajai; ir tokiu būdu didelis tarpas, skyręs pasaulį į skaitančius ir neskaitančius žmonių mases žymiai sumažėjo. Šita procesą rėmė mechanikos revoliucija, neatsizvelgiant į socialines sąlygas, bet griežtai reikalaujant, kad visišką berasčių klasę būtų panaikinta visame pasaulyje.

Šiaip Romos gyventojai niekadais aiškiai nesuprato ir neįvertino Romos respublikos ekonominės revoliucijos. Paprastas Romos pilietis niekadais nematė tų permąnų, kuriose jis pats gyveno, nematė jų taip aiškiai ir vaizdžiai, kaip kad mes matom. Bet pramonės revoliucija, ėjusi apie devynioliktojo amžiaus pabaigą, buvo vis aiškiau ir geriau matoma, kaip vienas procesas, visų paprastų žmonių, kuriuos ji lietė, nesa dabar jie jau galėjo skaityti, diskutuoti, susikomuoti ir dabar jie galėjo keliauti ir matyti dalykus, ko pirma to paprasti žmonės negalėjo turėti.

Masinis "paprastų žmonių" bruzdėjimas ant didesnio ploto buvo galimas tik religinių Krikščionybės ir Islamo propagandų iš tų tikybų reikalavimo žmogui individualūs asmens pagodonės pasekmėje. Pirmosios Kruciatos laikmečio minių entuziazmas paženkino visai naują socialinę istorijoje fazę. Bet prieš devynioliktojo amžių net šitie masiniai bruzdėjimai suliginamai retai įvykdavo. Ekvalitariniai kaimiečių sukilimai, prasidėję Wycliffo laikais, buvo tai tam tikrų tik vietų kaimiečių sukilimai, siekė iš lengvo tik tas sritis, kur buvo panašų jėgų. Rods, miestų amatninkai sukil-davo, bet ir jų sukilimai budavo taip jau lokalia pobūdžio. Deginimas pilių (chateau) Prancuzijos Revoliucijos metu buvo tai darbas ne nugriovusių valdžią kaimiečių, bet kaimiečių, kuriuos valdžios nugriovimas paliosavo. Paryžiaus Komuna buvo tai pirmas efektingas pasirodymas miesto amatninkų, kaip politinės jėgos, ir Pirmosios Revoliucijos Paryžiaus minios buvo labai mišrios, primitivios galvojimo ir žiaurios, sulyginus su bet kuriomis Vakarų Europos miniomis po 1830.

Mechanikos revoliucija netik teikė švietimą visiems gyventojams; ji vedė didį kapitalizmą prie plataus pramonės organizavimo, kuriam lemta pagaminti naują ir skirtingą idėjų sistemą paprastų žmonių tarpe vietoj nepatogaus beraščių minių nepasitenkinimo ir elementarinio jų maištingumo. Pramonės revoliucija su-skaldė pramonininkų klasę, kuri ligšiol buvo nepastovi ir mišri klasė, į dvi dali: samdytojus, kurie liko gana turtingi, kad galėtų maišytis su finansistais, pirklių ir žemės savininkų klasėmis, vienoje pusėje ir samdyninkus, kurie vis labiau ir labiau artinosi prie šiaip burių (gang) ir žemės ukio darbininkų. Pramonės darbininkui slenkant žemyn, žemės ukio darbininkas, į-vedus ukyje mašinas ir padidėjęs jo individualiam našumui, pakilo. Apie devynioliktojo amžiaus vidurį Karolis Marksas (1818-1883 m.), aukštai išlavintas Vokietijos žydas, atlikęs daug savo darbo Britų Muzėjaus knygyne Londone, nurodė į tai, kad, nuolatos besikoncentruojančiai kapitalistų savininkų grupei organi-zuojant darbo klases, plėtėsi ir augo nauja so-

cialė klasifikacija vieton senovės labiau komplikuoto klasių sistemo. Nuosavybė, kiek tai liečia jėgą, rinkose nedidelio skaičiaus žmonių rankose, didelio turto žmonių rankose, kapitalistų klasėje; tuo tarpu buvo daug darbininkų su nedidele nuosavybe, arba ir visai be nuosavybės, kuriuos jis vadino "eksproprijuotais", arba "proletarais" — netikusiai vartojamas žodis — kuriems lemta buvo išplėsti bendrą "klasinių susipratimą" konflikte jų interesų su turtingų žmonių interesais. Švietimo ir tradicijų skirtumai tarp įvairių senesnių socialių elementų, kurie jau buvo procese susimaišymo su nauja eksproprijuotųjų klase, laikinai rodos netiko šitam griežtam ir netikėtam apibudini-mui; profesijų tradicijos, smulkieji samdytojai, ukininkas kaimietis ir jiems panašūs skyrėsi vieni nuo kitų ir nuo įvairių amato darbininkų tradicijų; bet plečiantis švietimui ir atpigus literatūrai, šis "marksškas" apibendrinimas vis labiau ir labiau yra priimtas. Tos klasės, kurias pirma niekas nerišo, kaip tik tai bendras neturtas, buvo ir yra nustumiami arba pakeliami į tą patį gyvenimo standartą, verčiami skai-tyti tas pačias knygas ir dalintis tais pačiais nepatogumais. Kas kartas vis labiau aiškėja mu-sų pasaulyje tų visų vargšų ir beturčių solida-rumo jausmas prieš griebiančią pelną ir kon-centruojančią turtus klasę. Senieji skirtumai išnyksta, — tie skirtumai tarp amatninko ir laukų darbininko, tarp juodo žipono ir darbinio žiursto, tarp beturčio kunigo ir pradinės mo-kyklos mokytojo, tarp policisto ir autobuso ve-žėjo. Jie visi yra priversti pirkti pigius bal-dus ir gyventi tokiuose pat pigiuose namuose; jų sunys ir dukterys tarpusavy tuokiasi; šiaip elių žmonėms kas kartas vis sunkiau ir sun-kiiau bgalima iškilti į aukštesnį laipsnį. Mark-sas, kurs ne tiek skelbė klasių karą, išekspru-prijuotų masių karą prieš burį apropiatorių, kiek jį išpranašavo, vis labiau ir labiau yra į-vykių pateisinamas.

Argumentuojant prieš Marksa, kartais sa-koma, kad daugelyje moderniškų bendruome-nių padidėjęs, proporcija žmonių, turinčių in-vestuotas taupmenas. Techniškai, tos taupme-nos yra tai "kapitalas" ir jų savininkai "kapi-talistai" ir tai, girdi, nesutinka su Markso pa-reiškimu, buk nuosavybė tėra valdoma nedide-lio ir vis mažėjančio žmonių skaičiaus. Mark-sas vartojo daug savo terminų neatsargiai ir pasirinkdavo juos nevykusiai, ir jo idėjos buvo geresnės už jo žodžius. Sakydamas "nuosavy-bė", jis turėjo omenyje "nuosavybė, kiek ji lie-čia jėgą". Smulkus investorius turėjo labai ne-daug teisių prie savo investuoto kapitalo.

3.

IDĖJŲ FERMENTACIJA 1848 METAIS

Sunkus yra uždavinys susekti plačią apy-braizą idėjų fermentacijoje, ėjusioje mecha-nikos ir pramonės revoliucijų metu devylioktame amžiuje.

Patogumo dėliai reikia atskirti du vyriausiu laikmečiu tarp 1814 ir 1914 metų. Pirma-sis laikmetis buvo 1814 iki 1848 metų, kuomet buvo gana daug liberališko galvojimo ir rašymo neskaitytose rateliuose, bet kuriuo nebuvo didelių permąnų bendros žmonių masės minčių plėtojimosi. Visu tuo laikmečiu pasau-lio reikalais gyveno, taip sakant, savo senuoju intelekto kapitalu, jie ėjo sau sulig vyriausio-mis Revoliucijos ir kontu-revoliucijos idėjomis. Dominuojančios liberalų idėjos buvo laisvė ir tam tikras neaiškūs ekvalitarizmas; konser-vatyvės idėjos buvo monarchija, organizuotoji religija, socialė privilegija ir paklusnumas.

Ligi 1848 m. šventosios Sąjungos dvasia, Metternicko dvasia kovojosi, kad neleidus atsi-gauti Europos revoliucijai, kurią Napoleonas suvilijo, prigavo ir nustumė atgal Amerikoje, Žiemų ir Pietų, iš kitos pusės, revoliucija triumfavo ir devynioliktojo amžiaus liberaliz-mas viešpatavo nekliudomas. Britanija buvo neramus kraštas, ji niekadais nebuvo nei ištiki-mai reakinga, nei ištikimai progresinga, nei tikrai monarchiška, nei tikrai nespublikoniška, tai buvo Cromwell'o kraštas ir Linksmo Mo-narcho Karolio kraštas; nusistačiusi prieš Aus-triją, prieš Bourbonus, prieš popiežių, bet vis dar šalininkė represijų. Kalbėjome apie pirmas liberalų audrų Europoje serijas 1830 metais ir apie tą laiką; Britanijoje žymiai palengvino padėję 1832 metų Reformų Įstatymas (Reform Bill), praplėtes balsavimo teises ir atsistatę šioji tokį Atstovų Bute žmonių atstovavimo pobud. Apie 1848 m. atėjo antras ir daug rim-tesnis subruzdimų sistemas, nuvertęs Orleanų monarchus ir įkūręs Prancuzijoje aštąją Res-publiką (1848-1852 m.), sukėlęs Žiemų Italiją ir Vengriją prieš Austriją, Poznanio lenkus prieš Vokietiją ir priverkęs popiežių pabėgti nuo Romos respublikos šalininkų. Pragoje buvo la-bai svarbi pan-slavų konferencija, kuri jau nu-matė daug teritorialių permąnų, įvykusių 1819 m. Ji išiskirstė po to, kai Austrijos kariuome-nės numalšino sukilimą Pragoje.

(Pabaiga bus)

Albertas Šarkys.

Invalidas.

Iš senelio "karo invalido" pasakojimų.

(Tąsa)

Mano jaunystė iki dvidešimt pirmų metų amžiaus, tai linksmiausio laiko metai, niekas širdies nekrimto, ir, buvau geros sveikatos, nesibijojau jokio darbo.

Patekau karo tarnybon. Teko su pulku trankytis po Sibiro tyrus, daug vargo panašni nuo nežmoniškų karininkų, vieno k. buvo tik žaislas, kas dėjosi toliaus, Nors tekdavo ir alkio ir šalčio kentėti, o nekartą po šautuvu su plytomis "kuprinė" stovėt, už menką pasiprie-šinimą vyresniams, bet vis tai buvo niekai, še-šėlis. Jei gaudavau kartais per žandą už nesto-vėjiną "smerno" — nukaisdavo jis; tą valan-dėlę pasiryždavau "atmokėti", bet vėl už mirš-davau ir širdis likdavo tyra, kaip plaukias upe-lis po ledu, o aš vėl likdavau linksmas, kaip gegužės rytas... nebuvo baisu nei ilga kelionė, nei menkas kareivio apdaras ir valgis.

Gulėdamas ant nuro prisimindavau, kad tėvynė buvo minkšta lova, dainuojama lietuviškos dainos vasaros vakarais, ramus poilsis šventadieniais ir... nebuvo žiaurios disciplynos... Linksma buvo ir tėvynė su saviškiais.

Linksma buvo ir kariuomenė išskrėtus lin-ksmą špasa su draugais — kareiviais, vienodo likimo tekusiais. Iki snusdavome kareivinėse, daug prisnekėdavome juokų-juokelių iš dienos įspudžių ar iš patirto gyvenimo.

Juokai aidėjo guliant, aidėjo ir keliant. Taip praslinko treji metai. Atsisveikinant su draugais; paspaudėm vieni kitiems draugiškai rankas, prižadėjom viens kitą neužmiršti ir mo-savom nosinėmis kepurėmis...

Tirštį, juodi debesys veržės iš aprukusio garvežio Archangelsko stotyje, kuris už valan-dėlės turėjo judintis Lietuvon.

Ljudna buvo važiuojant... Gaila pasilikusių draugų tarnyboj, o čia vėl džiaugsmas grįžtant pas savuosius...

Prauzė traukinys daugybę stočių, praužė Vilnių, Kauną, Šiaulius... ir... išlipau Kuršėnų stotyj.

Sugrįžau tėviškėn... Pirmuosius metus jau-čiausi gana gerai, bet juo toliau, juo ėjau blogyn. Prasidėjo nuolatinis galvos sopėjimas, troškulys... Per dieną darbuosis ilgai negal-davau nemigti, baisiai sopėdavo visi sąnariai ir aš gerdavau ir gerdavau vandenį... Sukudėjau, likau panašus į giltinę... Visi jau sakė, kad greitai mirsiu, nes ir oda buvo pageltusi, poakiai pamėlynavę, visas atrodžiau daugiau panašus į šešėlį, negu į žmogų... Galop jaučiausi taip silpnas ir jau nebesitikejau išlikti nuo mirties.

Ar pas gydytoją nėjai, kas per liga buvo? Rimtai pažvelgęs seneliui į akis, pertraukiau kalbą.

— Ji vadinasi "drugio" liga. Įgavau ją pirmuosius metus tarnaudamas kariuomenėj. Labai susišaldžiau, o po to pradėjau serguluoti. Patekau karo ligoninėn ir už poros savai-čių buvau visai sveikas Parvažiavus tėviškėn liga vėl atsinaujino, privargino mane lig gyvo kaulo. Taip apimdavo drebulys, o šaltis, ir dve-ji patalai neprasašindavo. Kuomet šaltis pra-eidavo, jausdavausi labai nusilpęs, o galva vos laikydavosi ant pečių, rodėsi visi laukai, namai, medžiai žodžiu viskas sukasi. Iš pradžių ė-jau prie daktaro, bet tas nieko negelbėjo. Vais-tai buvo brangūs, pinigų nebuvo iš kur paim-ti... Daugiau pradėjus serguluoti ukininkas atleido nuo darbo, pamatęs kad menkas darbi-ninkas iš manęs...

Gydyti veltui niekas neapsiėmė, kai kuris daktarų siuntė mane prie vyresnių, sakė, kitaip neišgyšias... Kur ten beisi prie didesnių, jei ma-žesnieji su taušiu kišeniu nenekėdė. Atsida-viau Dievo valiai. Pamaniau, nė vienam nebus skaudu jei mirsiu...

Ir laukiau mirties. Kartą buvau visai apmiręs, niekas nebe-tikėjo apie mano atsigavimą, bet įvyko visai ki-taip. Praslinkus kiek laiko vėl pradėjau kvė-puoti tvankiu kambario oru, pakvipusiu nuo vaškinių žvakių. Žmonių burys klupėjo apie mano lovą giedodami mirties giesmes, kuomet pajudinau galvą, atmerkiau sustingusias akis. Pradžioje nesupratau, kuriam tikslui tiek žmo-nių susirinkę, kam moterėlės balsu maldas mel-džia, kam smilko kaduogiais, kam šlakšto van-deniū...

Atsigėręs šalto vandens, supratau, kad tai buvo susirinkę mane palydėti iš šios ašarų pa-kalnės, iš šios vargo žemelės... Nežinojau ar jiems dėkuoti ar peikti už tai. Ilgą laiką ty-lėjau, o vėliau paprašiau, kad pravedintų kam-barį, duotų tyresnio oro.

Susirinkusios moterėlės nesiskirstė. Susėdo pasieniais ir dalijosi apmarinimo įspudžiais. Viena kitai pasakojo veido mainimas bruožus, kap mirkčiojęs, alsavęs, o kita net mačiusi kaip dušia, mažo žiburėlio pavydale, išlėkusi per bur-

ną; skraidžiusi palubiais, šeiminkui užkrapi-jus velykų vandeniu, šeiminkinkei užsmilkius, dušia sukosis, sukosis, nutupusi ant lupų ir aš tuoj nubudęs... Kaiminkos nustebintos net šven-ta ją pavadino, o ji tik pasakojo, kad visada matanti, tai peteliškės pavydale, tai žiburėlio, tik retai tesugrįžtančios...

Prikalbėjusios, primelavusios visokių nesa-monių pradėjo kalbas nuo "drugio". Viena gyrėsi girdėjusi įvairių vaistų "drugiu", kita dar įvairesnių. Kiekviena gyrė savotiškus vaistus net pavyzdžiais nurodinėjo, kas išgijęs. Kita pyko, kad nenorėjo sutikti su jos pasiuly-tais vaistais, kurie visoje apylinkėje esą žino-mi. Mano dušią mačiusi moteriškė, visa gin-čo laiką tylėjo. Ji sėdėjo prie lango ir klausėsi barnių. Šioms nutilus, ji pradėjo savo kalbą, pasitikėdama, kaip pranešė, pritarimo iš kai-minkų.

— Kaimynėlės viena kitos vaistus peikia-te, bet nei viena nesate prityrusios. Girdėti daug galima visokių "mačijančių" vaistų, įvairių žolelių, bet dar negana to, reikia žinoti, kaip jie sutaisyti ir vartoti. Geriaus pasiklauskyt, jums papasakosiu iš savo atsitikimo, kaip iš-gydyčiau nuo "drugio" sesers sunų. Jeigu mano vaistais netikėsit, galėsit pasiklausti, jis dar gyvas tebėra.

Buvo taip: sesers sunus sirgo tokia pat liga, kaip Aleksandras. Buvome penkis net kartus apmarinę, penktąjį kartą vos beatsiga-vo. Bet per mano malonę, šiandien dar gyvas, o sveikas, kaip ridikas.

Buvau girdėjusi iš tikros savo motinos, kad "drugiu" sergantiems reikia duoti rugštą pieną, maišytą su tabaku. Abi su sesere su-taisėm ko skubiausiai ir užvaisinom; nenorė-dams vaikelis valgė, bet, kad žinotumet, ligą kaip su ranka atėmė. Už kelių dienų liko svei-kas, o "drugio" po šiai dienai neliko nė balso.

Labai liko patenkinta, kad jai niekas nesipriešino. Tenai apylinkėje daktaro vardą tu-rėjo, nė vieną buvo į kapus nuvariusi, nors keli ir išgijo... Kaiminkos nedrįso pasipriešinti. Kurgi išdrįsti, juk susirgus pirmoji ranka: pa-ti vaistus taiso, pati gydo... Taigi ir tada prašė šeimyninkės rugusio pieno, šeimyninko — ta-bako.

Išgirdus man apie tokius vaistus širdis susipurtė, pasidarė kuoktu...

Bet vėl... mirtis ant nosies... visokių šlamštų buvau gėręs, norėčiau pabandyti ir pa-skutiniųjų... Pamaniau, sunkiau nebus mirti nors tokią baisybę paragausiu...

Brrr... sukretė manę šurpas, bet prari-jau sutaisytus vaistus.

Įragino dar vieną šaukštą... Burna prismir-do tabokos, darėsi bloga, pradėjau vemti. Nu-sigando daktarka, nes su sesers sunu taip ne-atsitiko. Iš mažens jis rukė, užtai ir "mac-nus" vaistai nieko nekenkė.

Aš nebuvaū įpratęs rukti, man darėsi ne-gera.

Už valandėlės jaučiausi geriaus: širdis ne-bepyko (nebevėmiau), "drugys" nebekrėtė. Vaistai sulaiškė "drugį", pradėjau jaustis svei-kesnis, liga kartojos rečiau.

II.

Daktarkos vaistai šiek tiek sulaiškė mano ligą. Pusėtina sveikata vėl sugrįžo; gerai už-dirbdavau kasdamas griovius, ar šiaip tarnau-davau pamėnesiui pas ukininkus. Pamažu pra-dėjau skatikus krauti, sumaniau, vesti žmoną; sukurti savistovų gyvenimą. Įsimylėjau ne-turtingą mergaitę, metų kokių aštuoniolikos, gražią, bet perdaug motinos išlepinatą, dalinai net ištvirkusią. Dėjau visas pastangas, kad tiktai jai įtikčiau, pamylėtų mane. Darbuoda-vausi naktimis, piaustynėdamas gražias kultu-vėles, pindamas margus krepšelius, ir dovano-davau jai o ji kartais su panieka mano dovanas priimdavo. Bet vienas jos linksmas nusišyp-sojimas atgaivindavo mane, užmiršdavau pa-niekos žodžius, vėl visus savo darbus pašvėsa-davau jos meilei.

Drugio liga veik visai atstojo, diena dienon ėjau sveikyn, nors dirbau velnioniškai daug. Susikrovęs virš šimto rublių, drąsiau pra-dėjau šnekinti savo Barbyte.

Vieną gražų vasaros šventadienį, atsilan-kiau pas ją. Jos motinėle man ruošė vaišes, o mudu su Barbyte sėdėjome po liepa, augan-čia ties trobelės durimis, ir jaukiai kalbėjome. Tą sykį man visur pasirodė prielanki, bet pa-prašius rankos, paraudono ir piestu stojosi...

— O, o ko tu šiandien atėjęs?! Gaila man tavo kelionės, bet sugrįši koks atėjęs, t. y. nie-ko nepesęs... Maniau, kad kokių dovanėlių atnešai su tokiais prašymais gali ir kojos ne-įkelti mano trobelėn. Pamanyk tik užsimanę vesti! Senai bučiau ištekėjęs už vyro, pen-kis kartus turtingesnis ir gražesnis, negu tu, Aleksandrai. Užvakar dvaro prievaizda vaiši-no saldainiais, klausė, kuomet paldarysime ves-tuves, už tave daug gražesnis, o turtingas — ir tad atsisakiau.

(Bus daugiau)

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.

by the

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

K. J. PAULASKAS, Business Manager.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi būti apmokama iš karto. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užrašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50; Kanadoje ir kitur — \$3.00. Vienigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant: "SANDARA"

327 E Street,

South Boston, Mass.

Entered as Second-Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

MUSŲ SEIMUI BESIARTINANT.

Mūsų Organizacijos Sandaros Seimas jau visai arti. Už pusantrą mėnesio suvažiuosime į Brooklyną, N. Y., kad apkalbėtume savo Organizacijos būsimus reikalus, bei pasidarytume planą sekancio mėto veikimui. Tai bus Dvyliktas iš eilės Seimas, arba Dvyliktas Sandariečių suvažiuosimų iš įvairių kolonijų pasimatymas ir apkalbėjimas savų reikalų.

Pažvelgus į Sandariečių dvylikos metų darbuotę randame, kad palyginamai per tą trumpą organizatyvio gyvenimo laiką, sugebėta nuveikti dideli darbai. Sudėta didelės kapitalo sumos Lietuvos laisvės reikalams, bei tukstančiuose Amerikos lietuvių, prigydyta laisvos demokratinės idėjos dvasia, kuri yra neapsakomai didelis turtas, Lietuvos savistoviam nepriklausomam gyvenime.

Nėra pasaulyje tokios idėjos, kuri būtų buvusi įgyvendinta be trūsio, be pasiaukojimo. Prisiėjo ir Sandariečiams pergyventi sunkesnius gyvenimo valandas; prisėjo daug valandų darbo nutraukti nuo savo kasdieninio gyvenimo reikalų ir pašvesti Organizacijos reikalams. Bet Sandariečiai budami karštais Tėvynės mylėtojai, nežiurint nors asmeniniai kada reikėjo nukentėti, bet tuo pačiu sykiu daug pasitarinavo savo tautai ir tuomi jaučiasi patenkinti ir atsieki didelę dalį savo pabrėžto tikslo.

Sandariečiai savo programe neturi jokių viliojančių veidmainių frazių. Jie kviesdami darbo žmogų į savo eiles, bendram tautiniam darbiui, nežada jam to, kas yra negalima, kas gali būti tik viliojančiu. Mat Sandariečiai besivadovaudami sveiku šaltu protu mato, kad šiandieniniame mūsų tautiniame gyvenime, kada dar tik yra statomas mūsų nepriklausomo gyvenimo rumas, mes partijinio draugingumo ryšiu susirišę asmeniškai nieko kito laimėti negalėsime, kaip tik pasitarnausime Lietuvai, praskleisim sveikos idėjos dvasia lietuvių tarpe, įgyvendinsime lietuviuose demokratinę idėją, kurią šiandieną vadovaujasi šimtai milijonų pasaulio žmonių ir sykiu patys apsišviesim. O tas yra didžiausiu neįkainojamu mūsų tautai turtu, nes kaip greitai mūsų žmonės prigys laisvos demokratijos dvasia, ant tiek mūsų tėvynės Lietuvos gerovė greičiau pražydės.

Kadangi per tą dvyliką metų savo darbuotės, Sandariečiai susilaukė po savo vėliava tukstančių idėjos draugų bei nuveikė didelius kultūrinius darbus, tai laukdami savo Dvyliktojo Seimo, suteikia lietuviams darbininkams progą įsigyti mūsų laikraštį už nupigintą kainą.

Kiekvieno Sandariečio yra pareiga apie tai pranešti savo draugams, kad kiekvienas pasistengtų netik sau įsigyti mūsų laikraštį "Sandarą", netik su mumis stotų į bendrą taut. darbą, bet nepasigalėtų teikti apšvietos ir savo broliams Lietuvoje, nes tik per apšvietą, per kultūrinį pakilimą mes galime tinkamai pagerinti savo kasdieninį buvį.

MUSŲ POLITINIS IZDAS.

Su šia savaitė jau užsibaigs mūsų Politinio Izdo vėjus teikimui pagelbos mūsų idėjos draugams Valstiečiams Liaudininkams Lietuvoje, kad laimėti rinkimus. Berods suvedus skaitlines, kurios vėliaus bus paskelbtos, neabejotinai pamatysime, kad nors neperdaugiau, bet visgi ištiesėme jiems savo draugiškos paramos ranką ir tuomi žymiai pagelbėjome prablaivyti klerikalizmo apniauktas Lietuvos padanges. Kiek tomis mūsų pastangomis bus atsiekta ir laimėta, parodys trumpa ateitis. Bet visgi esame tvirti mintyje, kad tas daug ko pagelbėjo Lietuvos darbo žmonėms, suprasti jų kasdieninio gyvenimo vargus bei budus iš jų išieiti.

Užbaigus tą vėjų, Sandariečiai negalime nuleisti rankas. Visi kaip vienas privalome remti Politinį Izdą kiek tik išgalime. Dabar besartnant mūsų Seimui, pirm negu suvažiuosime į Sandaros gimimo vietą Brooklyną, turime energingai pasidarbuoti netik pritraukdami prie mūsų Organizacijos daugiau idėjos draugų, bet turime sykiu paremti ir Politinį Izdą, kad per jį sutvirtint savo Organizacijos reikalus, kur būtų galimybės mūsų kultūrinis darbas varyti platesne vaga.

Tad į darbą visi Sandariečiai! Kiekviename žingsnyje mūsų Organizacijos reikalai mums privalo būti pirmoje vietoje, nes per ją mes dirbame Lietuvai naudingą darbą. Nenuilstančiai dirbome per dvyliką metų, suglausime visi savas įjeigas ir bendrai pasidarbuokime per tą pusantrą mėnesio laiką, kad Seime suvažiuosime galėtumėm pasidžiaugti savo nuveiktais milžiniškais darbais.

ROMOS REIKALAI BRANGESNI UŽ TAUTOS REIKALUS.

Daug kartų esame pastebėję, kad lietuviškiems klerikalams Romos reikalai stovi pirmoje vietoje negu tautos reikalai. Tą mūsų pareiškimą patvirtina paskutiniai klerikalų žygiai Lietuvoje. Jau buvo spaudoje pranešta, kad Lietuvos kademai paskirstė Lietuvą į vyskupijas. Bet dabar atėjusios žinios parodo, kad klerikalai tai darydami visai pamiršo savo tautinius reikalus ir tuomi patvirtino Vilniaus priskyrimą lenkam, nes Vilniaus kraštą visai apenkė, kas parodo, kad jį išsižadėjo. Šis klerikalų žygis dar kartą patvirtino faktą, kad klerikalai daugiau klauso Romos, negu savo tautos žmonių balso ir troškimo.

Apžvalga.

NEJAUGI TAI LIETUVYSTĖS LABUI

Kunigas Dagilis, važinėdamas po lietuvių kolonijas Amerikoje, pasakoja, buk jeigu Valstiečiai Liaudininkai užims Lietuvoje valdžią, ta girdi Lietuva gresianti prapultis, nes, girdi, Lietuva businti atiduota rusams arba lenkam. Mes turime pasakyti, kad kaip Liaudininkams, taip ir Sandariečiams daugiau rupi Lietuva ir lietuviystė negu kunigams. Musų korespondentas iš Velionos štai ką rašo:

"Velionos valsčius yra tikras lietuviškas kampelis. Seniaus čia neišgirdavai kalbant kokia kita kalba, rusų ar lenkų, bet vientik skambėjo lietuvių kalba.

"Dabar bus jau 7 metai, kaip atsijūtas Velionon Liebonas kun. Polonskis, stengiasi velioniešius susikinti ir štai faktas:

"Čia randasi sena bažnyčia, kuri reikalauja remto. Jos lubose, nuo baudžiavos laisvės užsilikęs, vos įmatomas lenkų erelis. Bet remtuojant bažnyčią, klebonas pasistengė puikiausiai ir erelį atremontuoti, nepaisydamas parapijonių protestų. Nemažiau erzina žmonių pilietinius jausmus klebono atgabendis "giminės", gaspadinės ir gaspadoriai, kurie nemoka lietuviškai kalbėti."

Šis ir šimtai panašių kitų faktų parodo, kad patys klerikalai iščiulaujas su lenkais ir leidžia jiems sukėti savo liudius Lietuvoje. Na o tuo pačiu sykiu tamsesnius katalikus nori įtikinti, kad buk pažangūs žmonės yra anti valstybiniai, kurie drįsta kovoti prieš tokius klerikalų pasielgimus. Katalikams reikėtų apsižiūrėti prie ko juos veda įvairūs "strielčiai" savo melagystėmis.

BEREIKALINGAS PIKTUMAS.

"Keleivis" šaukiasi Jezaus pagelbos, buk "Sandara" jį užpūsi ir jis negalys apsiginti. Kamgi čia pykti ir reikauti, o čiam būnant kaltu. Turime pasakyti, kad "Sandara" netik myli draugišką sugyvenimą pažangių lietuvių tarpe ir netik kad nepuola jumis, bet tik atremia mažą dalį tų visų šmeižtų, kokius jūs leidiate ir šmeižiate Sandariečiams. Nesikabinėkite prie Sandariečių ir Sandariečiai jums nieko nesakys. Pirm negu reikalaujate, kad mes prodytumėme, jog kaipurie socialistai gulėjo bačkose, tai pirm prodykite mums ant Sandariečių jusų paleistus sekancius šmeižtus:

1. Kuris iš Liaudininkų jusų yra reikalavę paskelbti, buk Sandariečiai su Liaudininkais nesiskaito?

2. Įrodykite, kas jums yra sakęs ir kur yra faktas, kad Liaudininkams priklausančių pinigų \$700, Sandariečiai sulęję jusų pasakymo per Strimą Ilgąkojį ir Paukštį falsifikacijos keliu siųsdami čekį yra savo reikalams snaudę?

3. Įrodykite, jog Bankas, kurio name "Sandaros" spaustuvė randasi, varo Sandariečius laukan už tai, buk Sandariečiai veda nepadorų gyvenimą?

Jūs leidote šiuos šmeižtus, neparemtus jokiasis faktas, o kada "Sandara" juos atrėmė, tai dabar šaukia piktą groltu, buk Sandariečiai jumis puola. O kaslink jusų pasididžiavimo kur sakote:

"Socialistų judėjimas yra perdaug didelis, kad "Sandara" galėtų jį sustabdyti ar bent pakenkti jam. Su juo eina apie 23,000,000 puikiausiai organizuotų ir daugiausia susipratusių pasaulio darbininkų. Tai ką gi tokia "Sandarukė" prieš jį reiškia?"

Turime pasakyti, kad jūs patys save mušaties taip sakydami. Visai neseniai buvotė pareiškę, kad Sandariečiai yra nieko nereikianti, na o dabar, jau išgastaujate, kad Sandariečiai nesulaikytų 23 milijonų socialistų judėjimo! Pagaliaus, jeigu jūs norite uždrausti Sandariečiams atremti jusų šmeižtus delto, kad pasauly randasi 23 milijonai socialistų, tai kaip jūs drįstate šmeižti Sandariečius ir kitus demokratiniais principais besivadovaujančius žmones, kurie pasauly yra 23 milijonai, bet šimtai milijonų! Daugelis pasaulio valstybių jau yra įgyvendinusios demokratine tvarką, o kitos visai arti įgyvendinimo. Nežiurint ant kiek tas jums nepatinka ir ant kiek šmeižtus leisite, Sandariečių ir Liaudininkų pastangomis, ar anksčiau ar vėliau demokratinė tvarka bus įgyvendinta ir Lietuvoje, nes kaip Sandariečiai, taip ir Liaudininkai, kada dien randa vis daugiau ir daugiau pritarėjų.

"LAISVĖ" PRIEŠINGA SPAUDOS LAISVEI.

Bolševikų "Laisvė" pagalios pasisakė, kad ji priešinga spaudos laisvei. Jai baisiai nepatinka, kad "Sandara" patalpino Zabulionio laiška, kuriame jis patvirtina pirmesnius savo paskelbtus žodžius apie bolševikus. Kamgi jums pykti ir kolioti "Sandarą", jei Zabulionis savo laiške pareiškė, kad už viską ima atsakomybę ir net savo antrašą jums pranešė.

ARCI. MATULEVIČIUS IR KUN. BUČYS ATVAŽIUOJA

Marijonų "Draugas" praneša, kad birželio 6-7 d. pribus į New York arc. Jurgis Matulevičius ir kunigas Bučys. Kokių tikslu jiedu atvažiuoja, tai tas laikraštis nepasako. Nežiurint kokis jų tikslas bus, bet aukščiausiu manoma bus tas, kad Amerikos lietuvių katalikų simpatiją palaikius link Lietuvos klerikalų. Mat savu laikų katalikai savo suvažiuosimuose yra pasisakę, kad jiems nusiboda Lietuvos klerikalų kolektočius remti, na, o kun. Dagilis kaip tik pareiškė, kad be Amerikos lietuvių katalikų dolerių, Lietuvos klerikalai išsilaukė negali.

KURIE GAUNA DVARUS LIETUVOJE.

Kunigas Dagilis, norėdamas gauti daugiau dolerių, skelbia visokias melagystes. Jis sako, kad geresnės valdžios Lietuva susilauktų negalės kokią šiandien turi. Jis nurodo kad kun. Krupavičius jau išdalines tris ketvirtadalius Lietuvos dvarų, bet užslepia, kad tuos dvarus gauna ne vargšai bežemiai arba mažžemiai, bet klerikalų šulai. Pirmiau esame rašę, kad daugelis klerikalų seimonių narių liko dvarininkais, bet ši syki "Lietuvos žinios" praneša, kad dar vienas naujas "krikščioniškas" dvarininkas atsirado Lietuvoje, nes rašo:

"Darbo federacijos frakcijos Seimo narys p. Lumbys nusipirko Linkonių dvaro centrą, Gelvonių valsčiuje. Jis iškarto dvaro parką — uosius — ir lenkia ratalankius".

Tai matote, ant kiek kun. Krupavičius prakaituoja ir rupinas kogreičiausiai išdalinti dvarus savo kolegoms. Jūs Amerikos lietuvių katalikai, kun. Dagilio raginami remkite Lietuvos klerikalus, tai dar daugiau dvarininkų atsiras Lietuvoje ir parvažiuavę Lietuvon tikrai rasite sau vietą pas juos kumečiais buti. Taipgi reikia pastebėti ir tas, kad Lietuvoje yra tokis įstatymas, jog be valdžios leidimo gyventojai negali kirsti medžių kad ir ant savo žemės esančių, o klerikalų dvarininkai, kaip matote, tai net parkų medžius iškerta.

Mes, Sandariečiai, visuomet stovėjome ir stovim už tai, kad Lietuvos dvarų žemė būtų atiduota tiems, kurie savo rankomis ją apdirbs, o ne naujus dvarininkus veisti. Kurie tam pritariate, stokite į Sandariečių eiles ir bendrai kovokime už tai.

NET IR KUDIKIAI JUOS GAZDINA

Lietuvos kademų matomai sąžinė yra ant tiek nerami, kad net ir kudikio sukrotėjimas juos gazdina. "Lietuvos žinios" štai kaip rašoma:

"GIRKALNIS, Raseinių ap. Musų klebonas Gečius, vieton pamokslų bažnyčioje užsimana agitacija, bet agituoja ne taip, kaip kiti kultūringesnieji pozicijos agitatoriai, — jis žymiai juos visus aplenkia savo epitetu riebumu ir jų bagažiu turtingumu. Pavyzdžiui, 25-III.26. per pamokslą iškeikęs Valst. laud., prakeikė ir brošūrelę "Ką rinkti ir ko nerinkti", sakydamas, kad tie

kurie tą brošūrelę skaito bus prakeikti patys ir jų vaikų vaikai. Juos visus, klebono nuomone, po mirties vėlniai pragare karšta smala girdysia. Jis sako, kad Valstiečiai visi prakeikti, nes jų vaikai, kuomet šiuos atnešią krikštyti, jau spiria kunigą, kad šis jų negalėtų peržegnoti. Valstiečius Gečius iš bažnyčios varo lauk sakydamas: "Eikite jus ir apjaukit." žmonės kunigau "graziu pamokslu" labai pasipikinę".

Socialistų Tautiškas

"Naujienos" Nr. 93 atsispausdino "Klaipėdos krašto socdem. konferencija, kurioje apsvaresius klausimą del Seimo rinkimų, rašoma:

"Klaipėdos krašto socialdemokratija eina į Seimo rinkimus pati viena su niekuo nesiblokuodama. Klaipėdos krašto s. d. veda rinkimų kampaniją artimam kontakte su Lietuvos Soc.-Dem. Partija, padedanti viena kitai kuo tik galėdamos. Iš eilės ejo kandidatų sąrašo nustatymas. Pirmuoju kandidatu konferencija didele dauguma pastatė dr. (ar daktarą, ar draugą? — "Sand." Red.) Macį".

Kas tas "dr." Macys, mes nežinome, bet jei bus tas, apie kurį čia mes žemiau išspausdiname ištrauką iš "Klaipėdos žinių" Nr. 62, tai pamatysime, kad tas asmuo nors su lietuviška pavardė, bet atsidavęs Vokiečių interesams, arba kaip pačios "Nauj." viename num. pasisakė "vokšikos orientacijos", vadinas žmogus žiuris į Berlyną, o ne į Kauną, ne Lietuvos Valstybės reikalus, ne į jos gerinimą, bet smaugimą ir pasirodo, kad vokieškieji socialistai del savo tautos (vokiečių) dirba įvairiais budais, o musiškieji tik tautiškuo graiūna, užslepia ir naikina.

Apie Macio pasielgimus Klaipėdos miesto Taryboje "Klaip. žinios" rašo sekamai:

"Antradienį kovo 30 d. 5 val. įvyko Klaipėdos Miesto Tarybos posėdis. Iš 39 narių dalyvavo 30.

Prieš einant dienotvarkę svarstyti burmistras Sulcas atstovams stovint (išėmus Darbininkų frakciją, kuri liko besidinti) pratarė kelis žodžius mirusiojo burmistro Altenbergo atminčiai. Ir pirmininkas Macys trumpai jo atsiminė.

Pirmininkaujant p. Macys tad praneša, kad atstovai Vanagaitis, Reišys ir Aušra įteikė skubotą pasiūlymą del vyr. burmistro d-ro Grabov kandidatūros. Nepranešęs nė mažiausios minties iš pačio pasiūlymo turinio staiga stato jį balsavimui ir klausia, kas iš atstovų yra už pasiūlymo skubotumą. Visa salė nustebo. Paprasta statomi balsavimui tik tokie dalykai, apie kurių turinį atstovai žino.

Ats. Vanagaitis reikalauja žodžio prie dienotvarkės.

Pirmininkas žodžio neduoda. Ats. Reišys: Pasiūlymą reikia perskaityti.

Iš vietų (net iš vokiečių atstovų tarpo) pasipila prisaukimai: "Perskaityti, perskaityti". Atst. Vanagaitis reikalauja žodžio prie to, kad neišrodytų, jog pirmininkas nori atstovus išprovokuoti.

Iš vietų pritaria. Pirmininkas, jau patsai drovėdamosi savo netaktingu išsisokimu prieš lietuvių atstovus, mėgina teisintis, girdi laike nubalsavimo negalys niekam duoti kalbėti. Ištikrųjų balsavimas ne ejo ir tą akymirksnį tam ir nebuvo prasmės.

Atst. Vanagaitis, Reišys ir Aušra tuly kitų atstovų pritarimu, dar kartą reikalauja pasiūlymą perskaityti. Pirmininkas ištare vaikiškus žodžius, kad ne ats. Vanagaitis pirmininkaujas, bet jis, Macys. Atstovų dalis nerimastauja, pasigirsta iš vietų "Vergewaltigung", smurtas ir tt. Ats. Vanagaitis sujūdes pareiškia, kad tokį pirmininko elgesį su atstovais reikišą pasižymėti.

Atstovai, nežinodami, koks to įnešimo turinys, viena balsavo vienai, kiti kitaip ir pasiūlymo skubotumas liko nepritamas. Net lietuvių frakcijos atstovai pasipiktino tokiu provokacingu pirmininko elgesiu. Tokio ataitikimo ištikrųjų dar

niekur nėra buvę ir nė vienam pasauly parlamente neisdrįstų pirminkas taip elgtis su atstovų įnešimais kaip šisai Klaipėdos miestelio tarybos pirminkas. Jam tat nebus užmiršta ir visuomenė gaus šitą žaunų "špicandidatą" pažinti kaipo demogoga. Ne be priežasties ir Klaipėdos darbininkija, geverksaftų sluoksniui juo ilgiau, juo toliau pasipiktinimu atsitraukia nuo p. Macio kaipo d-ro Grabov, fabrikantų, dvarininkų ir kitokių žmonių išnaudotojų būčiuo.

Macys nenorėjo skaityti lietuvių atstovų paduotą skubotą pasiūlymą todėl, kad jie reikalavo, kad Grubov, kuris stato savo kandidatūrą seiman, kad ar ištrauktų kandidatūrą, arba negautų mokėti už burmistro pereigų eįjima. Vadnasi Macys išsijuosęs gina vokiečius, o "Naujienos" su visais socialistais lietuviystės priešą garbina.

KADEMAI ISSIZADA VILNIAUS.

Mūsų klerikalų galvos jau senai rupinosi, važinėjo Romon, kad Lietuvoje būtų įsteigta daugiau vyskupijų. Mat, kunigų, norinčių patapti vyskupais buvo daug, o vyskupijų nėra ir senieji vyskupai nemiršta. Be to, senieji vyskupai nelabai buvo ir patogus dabartiniams kunigams politikams. Į politiką jie kišdavosi tik labai ir labai verčiami. Todel ir buvo rupinamasi visą dalyką kitaip pertvarkyti. Ir pasisekė. Lietuvoj įsteigtos 4 vyskupijos ir viena arcivyskupija. Vyskupais pateko toki kunigai, kaip dabartinis Seimo pirmininkas prel. Staugaitis, dabartinis užsienio reikalų ministris kun. Reišys, o senukui žemaičių vyskupui Karičiui Lietuvoj vietos neužteko, — jis paskirtas kokio tai Skytopolio vyskupu, kuris esąs kur ten Mažosios Azijos dykynėn ant Jordon upės kranto.

Nusisekė mūsų kunigams politikams.

Bet už tai Lietuvos valstybei padaryta visai ne kokia dovana. Lietuvos valstiečiui gula nauja vyksupų, kapitulų, kanceliarijų išlaidų našta. Vėl dėk mokesnius. Bet ir tai būtų pusė bėdos. Lietuvos valstietis jau praprato mokesnius mokėti, o kurie nepraprato, tuos prapratiną paskutines karvės aprašymu. Šimtą kartų blogesnis dalykas tas, kad nauju Lietuvos bežnytinės provincijos sudarymu suduota mirtinas smugis Vilniaus klausimui.

Kaip žinome, jau pernai popiežius, sudarydamas su Lenkija konkordatą pripažino Vilnių Lenkijai ir prie Lenkijos jį priskyrė. Bet tai buvo padaryta be mūsų sutikimo ir mes turėjome laisvas rankas ano pripažinimo nepripažinti.

Bet dabar mūsų klerikalams sutinkant sudaryti Lietuvos bežnytinę provincija, prie kurios nepriskiriama nei Vilniaus krašto, nei paties Vilniaus. Išsidėmėk. Katalikiška Lietuva sudaryta be Vilniaus ir tai mūsų patiems sutinkant. Ar dabar mes galėsime Vilniaus klausimą kelti? Žinoma, kad ne. Juk jei mes tą klausimą kelsime, tai visi mums akis badys. Sakys, — kur gi jus nuoseklus, kodėl gi jus sutinkate su popiežiaus sprendimu, kuris išskiria Vilnių iš Lietuvos, o nenorite sutikti su mūsų sprendimu. Taip pasakys ir lenkai, taip pasakys Tautų Sąjunga.

Iš mūsų klerikalų kito ko ir laukti nėra ko. Visų pirma jie yra paklusnūs Romos tarnai. O ten į Lietuvą taip žiurina, kaip Lenkija nurodo. Todel kiekvienas mūsų klerikalų žygis į Romą, pakreipia mūsų valstybės lėkimo kelią į Varšuvą. Bet mūsų klerikalams kas? Jiems dabar rupi rinkimai laimėti. Jiems reikalingas bet koks talkininkas. O čia ir bus gera proga visoki vyskupų šventinimai, visokios procesijos prieš pat rinkimus, kuriomis ir tikimasi nukreipti, išlypinti nepalankų klerikalams žmonių upą.

Todel lietuvių tauta turi atminti, kad žadamos penkių vyskupų "malonės" jai per daug brangiai kainuoja, kad vyskupų įvedimo iškilms bus kartu ir mūsų sostinės Vilniaus laidotuvės. "L. Ukinkas"

Lietuviai Amerikoje

LAWRENCE, MASS.

Negalima pakeisti ir tylomis praleisti, ką LUK. (Kliubo) pirmininkas J. Savinčius parašė "Kl." 15 num. "Kad vienas sandarietis (Savinčius žiniai pranesu, kad Kliube yra apie 15 sandarietis. J. P.) yra Kliubo komitete tik delto, kad galėtų Kliubą šmeižti", tai kaip aš, žemiau pasirašiusis, esu Kliubo komitete jau trečias metas, tai suprantu, kad apie man kalbama. Taigi, aš klausiu Savinčiaus: kada ir kur aš Kliubą "šmeižiau"? Neįrodžius faktus, aš Savinčių trauksiu atsakomybėn, nors išanksto spėju, kad nei Savinčius, nei kas kitas neįrodys, kad aš kur nors Kliubą "šmeižiau". Man Kliubo reikaluose ir jo darbuose partijos neapina (sors aš jau senas sandarietis, bet niekad Kliube vardan Sandaros nedirbau), dirbu ištikimai vien tik del Kliubo, kaip visuomeninės Lawrence lietuvių organizacijos, pažangios organizacijos ir jei kartais ką matau bloga, tai ir viešai, susirinkimuose sakau.

"Socialistas" Savinčius tik ir Kliubo komitetą įėjo šių metų sausio mėnesyje ir jau nuo to laiko pradėjo Kliubą išnaudoti savo partijos tikslams. Pavyzdys: už išnuomojamus Kliubo kambarius įvairiems organizacijų susirinkimams buvo imama nuo \$2, iki \$3, o socialistų kuopa dabar moka tik \$1. Antara, Savinčius (ar jo sądraugai: Vaitkunas ar Urbonas) per "Keleivių" apšmeižė Kliubo narį F. Krencėvičių, kad buvę pstarasis "išėjo iš Kliubo nosį žemę ardamas", nors niekas F. K. girtu nėra matęs (bet kad taip ir atsitiktų kam nors, tai ar pridera Kliubo komiteto nariams viešai laikraščiuose rašyti kas ir kaip Kliubą apšmeižė? Tai yra čia tikras Kliubo narių ir pačios Kliubo organizacijos ir jo namo šmeižtas! Savinčius ir Ko. žemina visuomenės akyse Kliubą, taip kad net duoda ir kitiems progą rašyti, pav. kaip buvo "Am. Lietuvyje". Ir dabar jau atsiranda tokių žmonių, kurie viešai sako, kad pakol "gizeliai" Kliubą valdys, mes ten neisime. Kad Savinčius kenkia Kliubai, budamas jo pirmininku, tai faktas. Štai kada sandarietis su P. M. choru apvaikščiojo Vasario 16 d. iškilmes, tai Savinčius su J. Z. nubėgo į Policijos Stotį klausyti, ar gali sandarietis turėti prakalbas sykiu su koncertu be miesto ir valstijos leidimo (licencijos) sekmdieny, bet ten gavo neigiamą atsakymą, būtent, kad gali, nes nebuvo įžangos (mokesties). Antru kart buvo nubėgęs pas patį miesto policijos viršininką, kada išgirdo, kad bus su prakalbotomis Bimba. Vėliau išsireiškė man ir kitiems, kad buvs tik paklausti neva, kodėl bolševikams Kliubo salę uždarė, bet kam toki žodžiai, kad by koki organizacija rengdama prakalbas ar ką kitą, "turi klausyti pirminko"? Jau nuo senovės yra paprotys, kad salę išduoda "džianitorius", o ne pirmininkas. Bet tas bėgimas pas policijos viršininką neva pasitaurai, delko bolševikams uždarė policija salę, tai tik nubėgimai bei sugrįžimas atgal pamatyti savo pėdų. Niekad Kliubo istorijoje nebuvo atsitikimo, kad pirmininkas landžiotų po policijos stotį ir teirautis; kas dedasi Lietuvių Kliubo salėje... Justinas Penkus (Penkauskas)

P. S. Pora kartų seniau aš keliose savo koresp. pasirašiau "Kilubietis" ir "Sandarietis", bet paskutiniu laiku iš Lawrence tilpo korespondencijų su tais pačiais parašais, ne mano rašytos, taigi, ateityj mano rašytos koresp. bus pasirašytos tikruoju vardu: J. Penkus.

Red. Priešas: Labai gerai, kad gerb. sand. J. Penkus pasirašo ir pasirašys savo tikruoju vardu. Dabar draugas atidengiate keletą "socialistų" šunysčių — skundų policijai, ypač Vas. 16 d. iškilmių. Apie tai pirmiau nebuvo rašyta ir turbūt ir pas jus ant vietos negirdėta. Mums, kaip artimaj kolonijai, Kliubo reikalai yra brangūs ir klubičiai turėtų žiūrėti, kad ateityj tokių "spūsų" — skundimų ir landžiotimų pas policiją nebutų.

Mūsų Centro, ir beabejo 12-tos kp., rekordai rodo, kad g. nario J. Penkaus (Penkauskas) 4-5 metai atgal buta labai darbštus ir veikiančio Sandaraj nario visais įvairiais darbais. Dabar pats J. Penkus pripažįsta, kad iėjęs į Kliubą "partijas" numetęs į šalį, ir tik užsiganėdina savo mokestimis Centru ir kuopai. Nors tas mum nemalonu, bet mes matome pas J. Penkų sąžiniškumą, kad bepartvyje organizacijoje, koks yra visuomeninis Kliubas, reikia dirbti bepartvyšškai, ir jis taip elgiasi.

HUDSON, MASS.

Isikurė lietuviška mokykla.

Balandžio 22 d. Liberty salėje liko įkurta lietuviška vaikų mokykla. Išrinkta komitetas iš sekančių ypatų: P. Lazauskas, pirm., S. Trakimas, vice-pirm., S. Tataronis ir p. nia Stonienė, rašt. A. Janušis ir p. nia Zanaviėnė, išd., P. Subačius, maršalka. Jau buvo ir pamokos, mokina žinomas muzikos mokytojas K. Kindaras. Mokinama lietuviškai skaityti, rašyti ir dainuoti, mokslas gerai sekasi, vaikučiai gražiai dainuoja. Valio, Hudsoniečiai! Dirbkite kulturišką darbą, auklėdami savo vaikučius lietuviškoji dvasioj, kad jie išaugtų geri lietuviai. Mokyklos suorganizavime pasidarbo S. Trakimas ir K. Kindaras.

Taipgi susiorganizavo ir lietuviška orkestra, kuriai vadovauja K. Kindaras. Pirmiaus hudsoniečiai neturėjo orkestros, reikėdai reikėdavo traukti iš kitų miestų, kas daug nuostolių padarydavo. Dabar turisime ant vietos, kuri įvairiose parengimuose mumis palinksimins.

Sandariečiams reikėtų sukurti prie didesnio veikimo. Yra butinas reikalas kiekvienam lankytis į susirinkimus ir svarstyti dienos gyvenimo klausimus.

Senas Hudsonietis.

LAWRENCE, MASS.

Ir pas mus jau draugijos susirupino su Passaico darbininkų streiku ir Bal. 2 d. Lietuvių Kliubas (Simano Daukanto) savo salėje parengė prakalbas, kur nurodė visą eiga streiko ir Passaic'o audinčių darbininkų skurdų gyvenimą, policijos žiaurumą ir tt. Buvo renkama aukos ir nors klausytojų susirinko neperdaugiausia, get sudėjo \$33. Lagai smagu, kad Lawrence'o darbininkai tai atjaudžia ir kiek galėdami savo draugus, savo amato bendrus, sušelpia. Geistina, buty, kad tai nebutų pas mus paskutinės del Passaic'o darbininkų prakalbos ir jų sušelpimas. Vertėtų tam pasidarbuoti visoms pažangesnėms organizacijom ir kuopoms.

Darbininkas.

LOWELL, MASS.

Cia yra jaunas lietuvis, garšus kumštinnikas B. Boumilas, angliški, vadinasi Bobby Brown. Jis jau supliekė daug žymesnių kumštinnikų, kaip tai: Joe Hornet; Joe Garvey, Gene Mars, Parkey Diggins ir daug kitų. Jis važiuoja net į Portland, Me., kad supliekti Eddie Desantel, Francuzų atsižymėjusi kumštinniką, čampioną. B. Boumilas žada prancuzui visus žirnius išbarstyti. P-nas Boumilas neužligo žada supliekti ir Poragių šampioną. Boumilas dar jaunas, vos 18 metų, bet jau spėjo supliekti daug senesnius čempionus.

Vietinis klebonas per pamokslą šmeižia Vytauto klubą. Pa-

tartina klebonui pirm iširti dalyką, o neklausyti davatų pletkų ir daryti ant draugijų be-reikalingus užmetimus. Vieton kalbėti apie kokias organizacijas, geriaus padarytu, kad persergėtų tėvus ir pamokintų kaip auklėti vaikus, nes nesnai porą mergaičių garnys aplankė. Viena iš jų net 15 metų.

Rep. K.

LAWRENCE, MASS.

Pasekmingos prakalbos.

Balandžio 10 d. vietinė šv. Lauryno pašalpinė draugija surengė prakalbas. Kalbėjo "Sandaros" redaktorius K. J. Paulauskas. Kalbėtojas pasakė labai atatinamą prakalbą draugijos reikaluose, kas ir davė geras pasekmes. Pirmoje kalbos dalyje kalbėjo apie tai, kokią svarbią žmogus turi priklausydamas prie pašalpinų draugijų. Jis nurodė, kad pašalpinės draugijos labai svarbią rolę yra sulosusios Amerikos lietuvių gyvenime ir kad tukstantčius čia gyvenančių lietuvių yra sugelbėjusios išbristi iš paleistos nelaimės. Anot kalbėtojo, kol žmogus esi sveikas, tai kartais mažai kreipi domės į tokias draugijas ir vieton prie draugijos priklausant užsimokėti mėnesines duokles pusederį, jį praleidi nevertiems dalykams, bet kada patinka koki nelaimė, tai nepriklausant draugijoj ir nebunant susiriusiam brolytėms ryšij, kartais ir su pinigais esant buna bėdos, kada neturi moralės pagelbos.

Po pirmos kalbos dalies buvo prirašomi nauji nariai, kurių ant vietos prisirašė net 13, o vėliaus per balių prisirašė ir dar daugiau.

Tolesniai buvo koncertinė programo dalis. Išpildė keletas vaikučių bei mergaičių, kurie puikiai savo uždutis atliko. Garbė tėvams, kurie taip puikiai lavina savo vaikučius. Taipgi dainavo vargonininkas J. Tamulionis ir p. lė T. Kieiliutė. Jie savo gražiais balsais taip palinksmo publika, kad tiesiog nenorėjo jų nuo estrados paleisti. Reikia pastebėti, kad p. Tamulionis yra gabus muzikas, kuris turi milžinišką Chora ir gabiai jį veda. Jis visuomet neatėisako dalyvauti vietos lietuvių parengimuose, ir savo dalyvavimu puikiai pasirodo.

Toliau sekė antroji kalbos dalis. Čia buvo kalbama apie Lietuvos šiandieninę padėtį. Buvo pasakyta daug svarbių naujienų.

Prie pabaigos turio pastebėti, kad šv. Lauryno draugija kadais buvo viena iš didžiausių Lawrence. Bet kada ji padarė konstituciniu tarimu, kad nariai negali buti verčiami eiti išpažinti, tai atsirado keletas, kurie tąsė draugiją po teismus ir padarė daug išlaidų. Bet draugija iki šiam laikui gerai išsilaikė, turėdama apie 300 narių ir pinigų apie \$4,000. Dabar manoma, draugija pradės smarkiai darbuotis.

Korespondentas.

Vasario 21 d. pas mus buvo atsibaladojęs "striečiūlis". Žinoma, prakalbą turėjo bažnyčios sklepe ir klausytojų susirinko neauga: apie 50-60 asmenų. Kada rinko aukas, tai tik surinko \$19.21, matyt ir mūs karštieji katalikai netaip jau duoda kai duodavo pirmiaus. Dargi pastebėjau, kad karštos parapijonkos ir tos murnėjo jam bekalbant. Apart prakalbų buvo dalinta lapeliai, kuriuose prašoma balsuoti už krikščionis, federantus ir ukininkų sga. Liepė visiems dėti į laišką ir pasiūsti į Lietuvą saviškiem. Taipgi ėjo per publiką surašindami, koks yra tinkamas Lietuvai prezidentas, bet taip kaip prakalboje, taip ir vardus renkant buvo kalama, kad paduotų už Mykolą Krupavičių, tai jis ir laimėjo daug vardų. Girdėjau keletą sakant už Smetoną, už Šliupą, tai rinkėjas nei nerašė, o jei rašė, tai parašė už Mykolą Juodąjį.

Taipgi šiose "prakalbose" buvo pasirodęs klaidiškiškas Brakas ir trumpai pasveikinimo visur ir pranešė, kad jo ir jo sądraugos M. Jankaus prakalbos įvyks L. Kliubo Salėje Bal. 29 d. (ketvirtadienio vakare. 7 val.) Buvęs.

Pasinaudokite Proga!

"Sandara" Nupiginta Vienu Doleriu.

1924 metais, spalio 3 d. Brooklyne, N. Y. liko suorganizuota ALT. Sandara. Gi sausio 20 ir 21 d. taipgi Brooklyne liko galutinai sutvarkyta ir priimti įstatai. Šiais 1926 m. Sandariečiai laikys savo Dvyliką Seimą Brooklyne, Sandaros gimimo vietoje, kuriame papildomai bus užtvirtinti įstatymai ir, kadangi per tą dvyliką metų Sandariečiai dirbo tautinį kultūrinį darbą šviesdami lietuvių liaudį, tai laukdami savo Organizacijos Dvyliką Seimą, duoda progą Lietuviams Darbininkam įsigyti laikraštį "Sandarą" už nupigintą kainą. Nupiginimas daromas ant VIENO DOLERIO, pradedant su gegužės 1 d. Darbininkų švente, iki birželio 10 d., 1926 m. Per tą laiką, "Sandaros" prenumerata Amerikoj, vieton \$2.50 tik \$1.50, o Lietuvoje vieton \$3.00, tik \$2.00. Sandariečiai ir "Sandaros" skaitytojai, praneškite apie tai savodraugams, lai jie pasinaudoja šia proga. Prenumeratų mokestis gali užmokėti Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų kuponais.

SANDARA SOUTH BOSTON, MASS. 327 E STREET

CLIFFSIDE, N. J.

Iš didelio plumt, mažiukas plekšt.

"Laisvės" 98 Nr. kokis tai pasivadines save Vinco Sveučiu pleikia koilgiausią straipsnį šmeiždamas Sandariečius, ir kartu visus lietuvius. Gerai žinant "Laisvę" ir jos rašytojus, nėra ko stebėtis, sveiko proto žmogus to nerašys, o geras lietuvių laikraštis tokių raštų netalpins. Tiek galima pasakyti kas link tu pliauskaly, visupirmu jisai aprašo didelį pasisekimą balius ir kartu pasakė kad Sandariečiai šiame baliuje nedalyvavo. Ant to reikia pasakyti tam pliuškiui, arba spitsbukui, kaip jisai kitus vadina, kad jam pačiam tas vardas geriausiai tinka, kad Sandariečiam nuo to nėra šilta nė šalta, kiek bolševikai laimėjo ar nelaimėjo, mat Sandariečiai gerai žino, kur jų yra pasakyta, kad liks apie \$100, tai atėmus išlaidas tai pasidarys. O kas link nedalyvavimo jų baliuje, tai irgi Sandariečiai čia nekalti, kad cliffsidečiai jums pradėjo pažinti, kas jus do paukščiai.

Aš norėčiau paklausti to pliuškiaus: ką do maniebrus jus kėlėte kada parengė balių šv. Pranciškaus Draugystė, arba Sandaros kp.? Nesigailėte nei išlaidų, samdote automobilius ir kiek galima išgabenot savo pasekėjus į kitą miestą, kad tik nedalyvautų su lietuvišiais. Jeigu patys tą darote, tai ko pirmesti kitiems. Pas mus visai tas nedraudžiama kur kas nori eina, kas nenori neina. Jeigu žmonės pastebi, jusų šunys, tai tas yra pagirtina. Nors to pliuškiaus šlamšte pasakyta: boba iš ratų ratam lengviau, bet tikrenybėje, kol toji boba buvo ratuose, tai bolševikai jautėsi daug smagesni, na ir kaipgi nesijaus budami viengungiai su mėnuliais ant pakaušio.

Toliau jisai sako, progresyviai labai smarkiai dirba ir pažiūrėkit, kokie jie yra druti ir kartu prisipažysta, kad ne nariais, bet kapitalu. Jisai sako: L. d. Baldy kp. turi arti 40 narių ir 100 d. pinigų. Čia irgi žinant komunistų burbulą, tikrenybėje ta kp. turi 10 narių, jeigu ne 9, na kur pasakyta šimtas, tai vargiai rasis 25.00. Toliau jisai sako ir apie SLA. 70 kp. kurią valdo progresistas, net liepė Vitaičiui ir Jurgeliutei prirodyti tokia tvirta kp. kaip Cliffside. Šiuos žodžius rašančiam yra gerai žinoma kad Jurgeliutei ir Vitaičiui lieka tik pasijuokti daugiau nieko. Saku minėta kp. neskaitynka nariais, bet turi išde \$250. Čia turiu pasakyti tam pliuškiui, kad minėta kp. 1918 ir 1919 m. Turėjo 93 narius ir ta pačią sumą išde, bet pradėjęs komisaram valdyti, vienus jiem nepatinkamus narius išvij, kiti patys aleido. Dabar kp. turi 22 nariu na ir ku čia girtis ir ką kaltyt. Komisary pačių kaltė. Prie to jisai sako, kad visi žada pasidarbuoti del kp. prirašydami daugiau narių, suprask, tada kaip jie užvaldys susivienijimą.

Tas spitsbukas štai dar ką nupliauskė savo šlamšte apie jaunuolių mokyklą, buk ji turėjo nutarimą per SLA. 70 kp. susirinkimą, atidaryti mokyklėlę, bet Sandariečiai su širvydu ir Vitaičiu priešakyje užbėgo už akių, sutvėrė mokyklėlę ir ja valdo vaikai mokinami. Turiau pasakyti, mokyklos tvėrimė

nieko neturi nė Vitaitis, nė Širvydas, nors jie kalbėjo. Tik patys Sandariečiai tą sumanė, suorganizavo ir šiandie ją lanko 34 mokiniai ir Sandariečiai ją tvarko ir tvarkys, be tu karštagalvių pagelbos! Jus nutarimas nutarimu ir pasiliko! Kalbant apie Širvydą ir Vitaitį, turiu pasakyti, kad lankėsi komunistų oratoriai daugiau per 15 metų ir nieko gero nenuveikė. Pruseika, kuris net ir apsigyveno čia, Jukelis, Biruta, Plungis, Tauras ir kiti, bet ką jie gero nuveikė? Tik pasėjo neapykantą vietos lietuvių tarp. Patys viengungiais budami

atrado kelis pasekėjus tie gi tikėjo, kad kas lietuviška, tai negerai, o kas ne raudona tai negražu, na ir šiandien nežino kas jie esą. Šmeižė visą judėjimą ir sėjo neapykantą vietos lietuvių tarpe, šmeižia Sandarą, šmeižia šv. Pranciškaus Draugystę, šmeižia Piličių Kliubą, vadindami jų narius spitsbukais, susitėpėliai, kiaulemis ir tam panašiai. Bet tie visi šlamštai kaip tik pritinka tam šmeižikui, kuris rašė tą šlamštą "Laisvės" Nr. 98. Tegul jie juos ir pasiima. Tikri lietuviai buvo lietuviais ir bus. Sandarietis.

ŠVIESOS SPINDULIAI GYVAM ORGANIZMUI.

(Faktai imti iš Harvardo Univ. Prof. Bovie paskaitų).

Profesorius Dr. Bovie, Harvardo Universitete Biologinės Fizikos profesorius, Lowell Institute, Bostone, davė aštuonias paskaitas, link organiškos ir neorganiškos materijos, organiškos gyvybės, elektros vilnių, šviesos spindulių ir evocijos.

Paskaitas užvardino: "Gyvas organizmas šviesos įtakoj". Kadangi prof. Bovie yra skaitomas dideliu naturalės filosofijos žinovu, tai mes čia trumpai pabrėžsime kelis faktus iš jo paskaitos.

Profesorius Bovie, pirmą ir paskutinę paskaitas užvardino. "Evolucija šviesos spindulių įtakoj". Pirmoje paskaitoje jis pareiškė, kad kuomet mes atskirą seriją gyvo organizmo nuo žemės pradėdame tyrinėti, tuojau gauname įspūdį ar patvirimą, kad ant žemės visi sutvėrimai, mažiau ar daugiau keičiasi evociucijos keliu.

Toliaus aiškino sudėtį, arba sudavojimą gyvo organizmo. Sulyg naturalės filosofijos, biologijos, fiziologijos, chemijos ir elektrybės mokslų, visa matoma ir nematoma gamta, apčiuopiama ir neapčiuopiama esybė, įvairūs kumai, gyvi ir negyvi dalykai, vienu žodžiu vadinasi materija.

Materija yra dviejų dalių: organiška ir neorganiška. Kas galima apčiuopti, tas vadinasi organiška materija. Trumpai sakant, kuniško pavidalo yra organiška materija. Oras ir vanduo yra ne organiška materija. Pagal chemijos mokslą materija susideda iš kelių arba daugelio elementu. Chemijos žinovai jau yra surađę 8-285 elementus.

Apie organiškos gyvybės atsiradimą prof. Bovie pareiškė: "Mažiausia organiškos gyvybės vienata (anita) yra cėlė, susideda iš dviejų ar daugiau elementu. Iš karbono, hidrogeno ir oxygeno gema karbo-hydratas, arba organiškos materijos lašas cėlė. Chemiškoj laboratorijoj yra patirta, kad karbonas ir dioksidus, susivieniję pavirsta vandeniu. O kaip gauna aštrius saulės spindulius, tuojaus pagimdo žalią augmeniška organizmą.

Apie organiškos gyvybės atsiradimą yra kelios teorijos. Svarbiausios dvi: Celo-kinetiška labai panaši į senovinę Demokrito Atomų teoriją. Protoplazmas, tai primityvis organiškas gyvas kumas.

Protoplazmas gyvingumo energiją gauna, kuomet karbona ir dioksidu malekulė vienijasi su vandenio malekule nuo chemiškos reakcijos. Toki reakcija

sudaro gyvingumą organizmui. Link šviesos, prof. Bovie pasakė: Buty gerai, kad žmogus galėtų sudaryti tokią šviesą, kuri naktį paverstų į dieną ir savo vilnims duotų aštrių elektriską kutenimą gyvam kuniškam organui. Aštri reakcija būtina reikalinga augimui ir besistatymui gyvunų ir augmenų.

Šeštoj paskaitoj aiškino apie šviesą ir pagydymą kauloigle. Šioj paskaitoj pareiškė, kad augmenų, gyvulių ir žmogaus išaugimas ir normalis stiprumas priklauso nuo saulės šviesos aštrių spindulių, nes jie formuluoja normalų išaugimą ir stiprimą. Jis privedė eksperimento fakto iš Maine universiteto. Nurodė, kaip Maine universitete, 1924 metais, 250 vištukų paskirstė į šešis gardus. Vištukai buvo tik šešių dienų senumo. Pirmą grupę suleido į atvirą gardą, kur saulės spinduliai pilnai pasiekė juos. Ant- rąją grupę patalpino į gardą, kur niekad neįeidavo saulės spindulių. Pastariemsiems davė morkinės lempos šviesos spindulius kas dieną po 20 minučių. Ketvirtą ir penktą grupes patalpino visai tamsumoj. Šeštą grupę patalpino, kur saulės spinduliai siekia per stiklą. Už penkių dienų eksperimento daviniai buvo sekanti: Vištukai, kurie gavo atvirus saulės spindulius, ir merkurinės lempos spindulius, buvo normaliai vienodi sunkumu ir didumu. Ta grupė, kuri gavo saulės spindulius per stiklą, buvo per pus mažesnio svorio ir didumo, nuo pirmosios ir antrosios grupių. Gi tos grupės vištukai, kurie negavo nei saulės nei lempos spindulių, buvo visai menki didumu ir sunkumu.

Iš šių kelių faktų aišku, kad evociucija visur ir visuomet yra. Organizmas vystosi iš neorganizuotos materijos, į kunišką arba organiška organizmą arba kuną. Organiškas kumas nuo aštrių saulės spindulių įgauna elektrybės nervų ir vilnių cirkuliaciją, gyvingumo pulsą arba gyvybę.

Saulės spinduliai, iš neorganiškos materijos suformuluojama individualė organiška gyvybė. Evociucija yra gyvybės bevystym. konstitucija, kad gyvybė neprapultų.

M. Stakėnas.

"VILNIAUS AIDA" KONFISKAVO.

Šio mėn. 14 dieną Vyriausybės Komisaro įsakymu konfiskuota "Viln. Aido" 42 Nr. už sraipsnį "Ne tuo keliu".

Moterų Skyrius

KAIP KANDIS PANAIKINITI

Drabužių kandis padeda kiaušinius, kurie išsivysto į kirminukus, edančius drabužius. Tai gali atsitikti bile metų sezono, bet artinantis šiltam orui, kandis pasidaro labai veiklios ir ji kiaušiniukai greičiau išsiperia. Labai šiltoje namuose aplinkybės joms lygiai prielankios, kaip ir vasarą. Seimininkė turi netik priziūrėti vartojamus drabužius, bet turi specialiai prisirengti prie atitolinimo biėdies, kurią kandis padaro, kada reikia vasarai padėti visus vilnonius drabužius ir kitus dalykus.

Jungtinių Valstybių Agrikultūros Departamentas turi išleides knygute užvardinta "Cloths Moths and their Control", kurią galima pareikalavus gauti U. S. Department of Agriculture, Washington, D. C. Toje knygutėje aprašoma įvairūs būdai drabužių apsaugojimui, kaip suvyniojant juos į popierių, vartojant neftaliną ir kitokius būdus.

Reikia visuomet drabužius užlaikyti švariai, nuolat juos šepetiu valant ir prieš saulę vėdinant. Kandžių kiaušiniukai labai švelnus ir šepetys juos iššukuoja. Reikia gerai išvalyti kampus, siules ir kišenius. Jei drabužiuose, kurie esti padėdami vasarai, yra kokių plėtmų, kandis tuojaus į juos įsimės. Jei drabužiai bus gerai šepetio iššukojami, nors kas dvi savaitai, abejojame, ar kandis prie jų kabintų. Syki juos išvalius, reikia juos nuo kandžių apsau-

goti, jei jie nebus per vasarą vartojami, suvyniojant juos tuojaus į popierią ar sudedant į tam tikras skrynias, kur kandis negalėtų įsigauti.

Beveik visi yra susipažinę su įvairių rūšių maišais, kuriuos galima pirkti vasaros laiku. Šie maišai jei neapiplyšę ir jei atsakantys vartojami, yra labai gera apsaugojimui drabužių nuo kandžių. Jie neturės jokios vertės jei drabužiai su kandimais bus į juos įdėti, nes jie jų neužmuš. Jei bent kiek apiplyšę, nors ir labai mažai, jau nebetinkami drabužiam dėti, nes kandis į juos jau gali įsigauti.

Paprasta vyniojimui popieris yra gera, arba keli laikraščio lapai. Kandis per popierių negali įsigauti. Delto, jei vilnoniai ir kitokie dalykai yra nuo kandžių paliosuoti, galima juos suvynioti į vyniojamą popierių arba į laikraščius. Yra toks įsitikinimas tarp žmonių, kad kands prisibijo rašalo, kuris vartojamas laikraščius spausdinant. Tas netiesa. Bile popieris, jei nesuplyšus yra gerai. Tik reikia galus gerai užlenkti, kad kandims nebutų galima įreplioti per juos.

Drabužius taip suvyniotus galima padėti be baimės, kad kandis į juos kada neįsigautų. Kad užmušus kirminukus, kurie kartais galėjo užsikilti, galima vyniojant, pridėti neftalino, kuris juos tuojaus užmuš. Svarbiausias dalykas vartojant neftaliną, ir jei norima, kad jis kandis užmuštų, tai tas.

kad drabužiai turi būti taip suvyniojami, ir padedami, kad neftalino garas negalėtų išeiti, nes kitaip jis nieko negelbės.

KAIP PLAUTI MEZGINIUS

Seimininkės turi žinoti koki daiktai reikalauja atsargaus tuojaus ir skalbimo kad ilgiau nesiotusi. Tarpe šių yra mezginiai.

Pirmausia reikia pamieruoti mezginių ilgumą, ypatingai jeigu mezginiai nuo langų arba kalnierių. Kad neįsitemptų, delikatūs mezginiai turi būti ranka prisūti prie šmoto balto audeklo, ir su audeklu turi būti plaujami. Plauti miltuotu drungnu vandeniu, netrinant tik su rankoms lengvai spaudžiant. Reikia mezginius plauti per kelius vandenius. Jeigu ant saulės džiovinami bus nubaltinti. Sugrąžinti šviesiai geltonų mezginių spalvą reikia juos nuplauti kavoj ar arbatoj ir tuoj ištempti. Galima spręsti kokia spalva bus pilant kavos arba arbatos skystimo į stiklėly ir pakeliant stiklėly prie šviesos. Kuomet mezginiai džiūsta patartina prisiekti prie apdengtos lentos. Langų kortinai gali būti prisiekti prie paklodės ant grindų jeigu nėra temptuvo.

KAIP PLAUTI PADUSKAS

Paprastai tos pačios paduškos vartojamos vasarai ir žiemai. Ne visos seimininkės žino kaip paduškas plauti. Suv. Valstybių žemdirbysė D. Deparmentas žemiaus paduoda kelius patarimus kaip plauti paduškas.

Pasiuk iš muslino maišą, du arba tris syk didesnę už padušką. Išardyk paduškos galą, susiuk tą galą prie muslino maišo galo. Pakelk padušką ir pilk plunksnas į muslinį maišą. Plauti plunksnas reikia pirmiausia, muslinį maišą su plunksnomis vėl užsiuti, paimk šepetuką ir šiuoruok su vandeniu, kuriame įdėta "washing soda". Jeigu reikalinga, antrame vandenyje galima šiuuruoti. Reikia išplauti per dviejus ar a tris vandenius. Su rankoms gręžti kik galima ir maišą padėti ant saulės išdžiūti.

Išskalbant padušką, reikia išvidaus gerai apkrakmolinti. Krekmoles uždarys skyteles ir laikys plunksnas paduškoj. Kuomet paduška sausa vėl reikia plunksnas įdėti.

Galima padušką plauti viršminėtu būdu nevartojant antro maišo.

Patartina vartoti dviejus užvalkalus paduškomis. Vienas gali būti prastesnis. Tuomet viršutinis pasilikis švarus ilgiau ir nereikės taip tankiai plauti padušką.

Lietuvoj Leidžiama Idomi Knyga.

Beskaitydami Lietuvos istoriją, rasime daugybę gražiausių, garbingiausių mūsų tautos veikalų, kurių ryškiai ir garbingai apibūdina lietuvių tautą, parodo jos dvasios kilnumą, stiprybę, stato ją šalia garbingiausių, labiausiai istorijoje atsižymėjusių tautų.

Vienas garbingiausių mūsų tautos istorijos veikalų buvo sunki kova su rusų valdžia del spaudos atgavimo. Kova ta tęsėsi nuo 1864 m. iki 1904 m. Laimejome mes, bet ta kova, kuri įpynę tokių gražių garbės vainiką į mus istoriją, kainavo mums begalę vargo, daug žmonių aukų, daugybę turto.

Bet, dėja, mes tuos savo tautos vargus išvargtus, ašaras išvertkas, kancias iškentėtas jau gerokai esame pamiršę ir vis labiau pamirštame. Visą gi tai pamiršę, lyg plėšte išplėšime iš savo praeities bei istorijos vieną gražiausių, brangiausių, jos lapų, kokių jokia tauta neturi.

Kad to neatsitiktų, mūsų rašytojas Petras Ruseckas surinko daugybę įvairių rašytojų ir šiaip autorių raštų, atsiminimų, pasakojimų ir tt. apie spaudos draudimo gadynę, ir visą tą medžiagą greitu laiku išleidiama vienoj knygoj, kuri vadinsis "Knygnešys".

"Knygnešys" labai ryškiai, gyvai, įdomiai atvaizduojama spaudos draudimo gadynę, sunki kova su žiauria rusų valdžia del sumindžiotų lietuvių

teisių, del elementoriaus, maldaknygės, laikraščio, nekalciausio turinio knygelės ir tt. Daugybė įvairių žmonių, dalyvavusių kovoje del spaudos atgavimo pasakoja "knygnešy" kaip buvo gabenamos knygas, platinama šviesa, keliamas žmonių susipratimas, kaip tos knygos buvo slėpiamos, kaip buvo prigaudinėjama rusų valdžia ir tt. Aprašymas daugybės nepaprastų ir pavojingų įvykių, persekiojimų, knygnešių ir asprkritai šviesos platintojų gudrybių kovoj su valdžia "Knygnešio" skaitymą daro ypatingai įdomių ir tiesiog žavinančių.

"Knygnešyje" bus buvusių knygnešių, žmonių švietėjų ir mūsų žymių Amerikos ir Lietuvos visuomenės darbininkų bei rašytojų raštai: Daktaro Al. M. Račkaus (Amerika, Cicero, Ill.), Lietuvos Universiteto rektorius prof. daktaro P. Avižonio, rašytojo docento, kanauininko J. Tumo-Vaižganto, M. A. Ignoto (Philadelphia, Pa., Amerika), Kauno miesto burmistro pris. advokato J. Vileičio ir daugybės kitų. "Knygnešy" aprašyta arba tik paminėta apie 700 įvairių žmonių, šikiu ar tokiu būdu dalyvavusių spaudos draudimo gadynės kovoj. Nemažas skaičius tų žmonių, pabėgusių nuo rusų valdžios persekiojimų, ir dabar randasi Amerikoj.

"Knygnešy" viršelį padarė žinomas menininkas V. Jomantas. Pačioj knygoj 320 pusl. ir telpa apie 30 įvairių knygnešių, žmonių švietėjų ir šiaip spaudos draudimo gadynės atvaizdų. Taigi "Knygnešys" duoda ne tik gražaus, idomaus skaitymo, bet tinka ir kiekvienos bibliotekos, kiekvieno kambario pagražinimui.

"Knygnešy" tuojau galima užsakyti, pasiunčiant jam pinigų. "Knygnešio" kaina dabar 1 doleris su persiuntimu. Vėliau bus brangiau.

"Knygnešio" adresas: "Knygnešio" Redaktorius P. Ruseckas, Kaunas, Duonelaičio 17. Lithuania.

Amerikos Lietuvių Visuomenei.

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto apyskaita už 1925 metus iš aukų gautų per atskirus asmenis iš Amerikos lietuvių visuomenės.

Gauta: Iš Am. Liet. Taut. Sandaros 78 kp., Boston, Mass. \$25. Iš Lawrence lietuvių per p. G. Savinčių \$20. Iš Liet. Moterų Globos K-to Brooklyno, N. Y. \$15.50. Iš Liet. Pil. Sąjungos Skyriaus Amsterdam, N. Y. \$19.50. Iš Chicagos lietuvių per "Naujienu" Redakciją \$100. Iš p. Fort. Bagočiuvienės, Boston, Mass. \$15. Iš Newarko liet. pirm. J. Kralikausko per A. Trečioką \$78.00.

Iš Trenton, N. J. lietuvių per p. I. Pošką \$63. Iš Elizabeth, N. J. lietuvių per kun. Simonaitį \$250. Iš nežin. Amerikos lietuvių per kun. Tumą \$50. Iš nežinomų amerikiečių siųstų iš Chicago Central Manf. District Bank \$23.

Iš než. amer. (rodos iš Brooklyn, Mot. Glob. K-to) N. Y. Amer. \$50. Iš nežin. amerikiečių per kun. Tumą \$88. Iš New Britain, Liet. Šelp. K-to per p. V. Vitukiną \$25. Iš Chicagos lietuvių per p. M. Biržišką \$250. Iš p. Mickaus Easthampton, Mass. \$5.

Iš p. I. Katkaus, Pittsbuge \$5. Iš Brooklyno Liet. Moter. Globos K-to \$40. Iš Chicago, V. Y. K-to \$440. Iš Chicago V. Y. K-to \$107. Iš Brooklyno Liet. Moter. Gloabos K-to \$28.

Iš Dayton, Ohio, lietuvių per p. J. Urboną - Iš Liet. Kred. Banko (68 zl.) \$10. Iš New Yorko Am. (turbūt Brooklyn, Moter. Glob. K-to) \$30.

Viso \$1.737. Išleista: Perduota Liet. Draug. nuk. del karo šelpti C. K-tui našlaičių reikalams \$525. Perduota sulig aukotojų (Chicagos lietuvių) įsakymo Liet. Sanit. Pag. Dr. \$100.

Perduota Gimnazijos mokslėivių prešpiečiams \$28. Suteikta pašalpos gabieims neturtingiems mokslėiviams \$373.

Politinų kalinių maistui, knygomis ir byloms \$302.66. Liaudies švietimo reikalams provincijoje \$188. Vazinėjimui šviet. reikalais \$73.26. Neturtingų mokslėivių gydymui \$88.48.

Įvairioms smulkioms išlaidoms \$58.60. Viso \$1.737. Iš aukų gautų per organizacijos švietimo ir labdarybės draugijoms atsiskaitoma skyrium.

Už visas minėtas aukas Laikinasis Vilniaus Lietuvių Komitetas šelpiamųjų ir visos Vilniaus krašto lietuvių visuomenės vardu taria aukotojams širdingą padėką ir tikisi, kad Amerikos lietuviai ir toliau neustos šelpti Vilniaus krašto lietuvių, kuriems tenka gyventi sunkiausiose apylostovose.

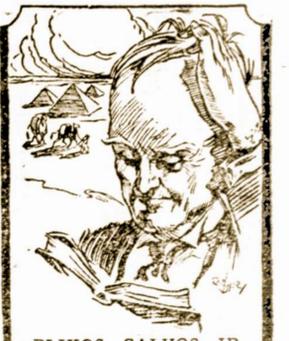
Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininkas Dr. D. Alseika; vice-pirmininkas kun. K. Čibiras; išdininkas kun. Dr. V. Zajackauskas, sekretorius K. Veleckas.

Adresai: pirmininko - Europe, Wilno, Jagielonsk 9 m. m. 19. Originalui atitinka. Pirmininkas Dr. D. Alseika.

Kas labiausiai slepiama. - Pasakyk, Jonai, ką panelės labiausiai slepia? - Ugi virš devyniolikos savo amžiaus metų skaičių.

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys Metams - \$2.00
Ta pačia kaina siunčiam ir Lietuvon.
ANTANAS BACIULIS
421 EAST SIXTH STREET
SO. BOSTON, MASS.

PLIKOS GALVOS IR DYKA ŽEMĖ.

Negalite užauginti bulvių puštyne, nei gražių stambių plaukų ant plikos galvos. Bet galite apauginti savo plaukus švelnia nuro pavimu, praevant pliekskan.

Ruffles

pliekskan mirtingas priešas tų jumi padarys. Įtrinami švelniai į galvos odą per savaitę ar desimt dienų laiko, Ruffles išnaikins iš jūsų galvos pliekskan ir atgaivins normalų plaukų augimą.

Nusipirkite bonką už 65c. pas savo vaistinininką šiandien, arba jei norite atsiskaityti 75c. tiesiai iš laboratorij.

F. A. D. RICHTER & CO.
BERRY and SO. 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

Slapios Kojos!

Slapios kojos pavojinga! Daug pavojingų peršalimų, vedančių į infliuzą ir plaučių uždegimą, galima primesti slapioms kojoms. Patrinkite kojų padus vėliarai ir ištaisai su

PAIN-EXPELLERIU

Vaizdantėlis (reg. J. V. Pat. Buro).

Trinkit iki oda įkais ir kojų padai paranduos.

Žiemos ar vasaros metu saugokitės slapių kojų! Pain-Expellerį parduoda vaistinininkai visur, 35c. ir 70c. už bonką. Tikrasis pažymėtas Inkaro vaizdženkliau.

F. A. D. RICHTER & CO.
BERRY & SO. 5th STS. BROOKLYN, N. Y.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston

Telefonas: S. B. 2805-R. Lietuvis Optometristas

Išgaminuojama akis priskiriami akinius ir kreivas akia atitaisaus, tinkamu laiku.

J. L. PASAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Dr. J. C. Seymou

(LANDZIUS) LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: nuo 9:00 val. iš ryto iki 9:00 v. vak.
381 BROADWAY,
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 4000.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTISĖ Gydo, Reumatizma, Rankų Kojų, Nosaraus skaudėjimą, Sali, Rankų Kojų tirimą, Dusuli Galvos skaudėjimą, h teip visokių skaudėjimų (tik ne ronas)

Tuštaičiai žmoniu yra išsivėde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galingos Mostis yra tiek verta aukso, kiek ir dab visais sulig maudos gydymo

Kaina 75 centų \$1.50 ir \$3.50 ir 10 centų extra už detraunimą.

Klauskite, kas apsaugo jus baly DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Tel. So. Boston 0502

Paul J. Jakmauh, M. D.

(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Dr. Ignolas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L-I-E-T-U-V-I-S
DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS.
700 WEST LOMBARD Street
BALTIMORE, MD.

Telefonai:
Ofiso: Calvert 5896
Buto: Gilmor 0361

Nanų tel. Univ. 1463-J.

A. O. ŠALNA (SHALLNA)

LIETUVIS ADVOKATAS.

Baiges du Universitetu Cornell University su A. B. G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name (antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.
Tel. So. Boston 3520

Lietuvis Advokatas

Veik visokias provas, kaip tait ciorikas ir kriminologas; pardu visokius dokumentus; pardu pirkimo ir pardavimo.

PRANAS J. KALINAUSKAS
381 BROADWAY,
So. Boston, Mass.
Ofiso ir gyvenimo vietos
Telefonas S. B. 0441

Columbia

NAUJAUSI REKORDAI

10 COLIQ - 75c.

16034F Kur bakažė Samanota, Juozas Babravičius, tenoras. Agnonėlės, Juozas Babravičius, tenor.

12 COLIQ - \$1.25.

61002F Karvelėli, Juozas Babravičius, tenor. Plaukia Sau Laivelis, Juozas Babravičius.

JONAS BUTENAS, Basso, Orkestros akkomp.

16009F Stasys, Liaudies daina. Oi, Mergelė, Liaudies daina.

Butėnas visados padarė puikius rekordus, Cia jis įdainavo dvi gražias liaudies daineles, o taip dailiai jis jas perstato, kad iš jo daugiau reikalauoti nereikia.

10 COLIQ - 75c.

16032 F { Ne Del Tavęs Aš, Mergelė, Kastancija Menkeliuniūtė, Soprano
{ Vai Močiūtė Mano, Kastancija Menkeliuniūtė, Soprano

INSTRUMENTAL

10 COLIQ - 75c.

1033 F { The Mill In The Black Forest, Marimba Orchestra
{ The Laughing Whistler, Marimba Orchestra

VELYKOMS REKORDAI

10 COLIQ - 75c.

E 3842 { Ave Maria, Lotyniška, Olga Roller, Soprano
{ Sveika Marija, Marė Karužiūtė, Soprano

E 4914 { Linksma Diena Mums Nušvito, Jonas Butėnas, Basso
{ Pulkim Ant Kelių, Jonas Butėnas, Basso

E 4915 { Daržely Alyvų, Jonas Butėnas, Basso
{ Jezau Kristau Maloniausias, Jonas Butėnas, Basso

A. VANAGAITIS, V. DINEIKA IR OLŠAUSKAS

16004 F { Dzimdzi, Drimdzi, Monologas.
{ Futbolas. (A. Vanagaitis, Monologas.)

10 COLIQ - 75c.

(LIAUDIES DAINOS)

KOSTAS SABONIS, Baritonas su smuika ir piano akompanament.

1600 F { Į beržyną eina Ona, Atvažiavo sveteliai

JONAS RAMANAUSKAS, Tenoras, su piano ak.

16001 F Švintant aušrelei, Sėriau žirgeli.

10 COLIQ - 75c.

(JUOKINGOS DAINOS)

JONAS BUTENAS, BARITONAS, Orkestros Akomp.

16016F { Lita (Lietuvos pinigai), Komiška daina (A. Vanagaitis).
{ Leiskit į Tėvyne, Liaudies daina (A. Vanagaitis).

JUOZAS ŠULDAUSKAS, Baritonas, Orchestra Akomp.

10 COLIQ - 75c.

16031F { Kur Josi?
{ Žalioj lankoj.

10 COLIQ - 75c.

COLUMBIA LIETUVIŲ ORKESTRA.

16002F { Vestuvių Maršas
{ Klarneto polka.

10 COLIQ - 75c.

Gražioji polka, E2581 Pavarario rytas. Polka.

Artistai, įrašę šiuos rekordus, yra garsūs grojikai šitų dviejų instrumentų. Jie įgamino juos rekorą, kuriuo džiaugiamės visada.

Iš kitų miestų atsiliepiant įleiki 2c. kompi atsakymui ir mažesni ordei nesuindiname kaip š rekordus.

GEO MASILIONIS

233 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Vietos žinios.

KONCERTUI PRAEJUS.

Balandžio 25 d. Municipal salėje, So. Bostone, buvo Aušrelės iš Worcesterio ir Gabijos, iš So. Bostono Choru koncertas. Kadangi diena buvo labai graži, tai atrodė, kad publikos susirinkimo skaitlingai, bet buvo tik 300. Tokiam dideliame koncertui ir tokioje salėje per mažai buvo, kas parodo, kad žmonės mažai kreipia dėmesį. Du chorai, susidedanti iš 100 ypatų ir gerai išlavinti kaip užtraukia dainas, tai net skamba. Turiu pasakyti, kad visoj aplinkoje nesu girdėjęs taip gražių chorų dainuojant, kaip kad dainuoja Aušrelė su Gabija. Puikus dainavimas gal paeina nuo to, kad abudu chorai yra buvę gerb. M. Petrauskos rankose, kur daugelis jų dainininkų mokinosi dainavimo. Šešėtinai gerai susigirdo, nesigirdi balsų susipiovimo ir lygsvara tinkamai išlaikoma. Reikia pastebėti, kad tiems chorams mokytoja p. J. Dirvelis, kuris gabiaji veda ir diriguoja, kuris į tokių trumpą laiką sumokino daug naujų dainų.

Garbė Gabijai ir Aušrelei už suringimą tokio didelio koncerto. Taipgi garbė ir p. Dirveliui, už pasidaravimą dailės srytįje, kuris jau per ilgus metus vadovauja chorams ir po jo vadovyste surengtuose koncertuose visuomet skamba patrijotikos dainos.

Chorai sudainavo sunkesnių ir lengvesnių dainų: Petrauskos — Aras, ir Darbininkų Maršą. Tautiška Daina ir Karvelėlis — Sasnausko, Vakarinė Daina ir Beausantė Aušrelė — Šimkaus, Kejuzelis ir Vilnius — Vanagaicia.

Iš solistų, V. Putvinskaitė-Balkus sudainavo labai puikiai 4 dainas. J. Nauburis sudainavo 5 dainas. Reikia pripažinti, kad p. Nauburis turi stiprą dramatišką tenorą ir dainuoja liuosai ir gerai. Aukštutinės gaidos skamba labai gerai, tik vidutinės kiek prasčiau. Publika pamylėjo p. Nauburį ir kelis sykius išsūkaukė.

Merginų choras sudainavo labai puikiai. Merginų chorą diriguojant, p. Dirvelis nuo Gabijos choro gavo rožių bukieta.

Vyrų choras sudainavo dvi dainas: Kareivių daina, T. Kelpšos ir Kontata Kontotoj buvo persilpnas solistas p. Skrickis, nors turi aukštą tenorą, bet šį sykį nesisekė.

Piano visiems akompanavo p-lė E. Tataroniūtė.

Šis koncertas davė progą išgirsti dainuojant 100 žmonių, parodė, kiek dainoje yra galybės, turto ir jautrumo, nes teko žmonėse matyti linksmumą ir patenkumą.

Šiame koncerte dalyvavo ir Klaipėdos svečiai: gerb. M. Jankus ir Braks. Pertraukoje p. S. Mockus tinkamoje formoje su pažindino svečius su publika. Publika svečius priėmė su griausmingu plojimu. Kuris nebuvo koncerte tas gailis, nes tokio greitai nebus. Tik galėsime išgirsti gerb. Petrauskos koncertą, geg. 16.

Genys

NEPAPRASTA GAZO EKSPLOZIJA.

J. Sanella, 74 metų amžiaus, ėjo su savo 21 metų tėvu apžiūrėti, pasirandavojimui kambarius. Priėjus prie namo, jiedu užsibrėžė degtuką, kad matytų jėit vidun. Vos tik pradėrė durtis, kaip toje valandoje nuo degancio degtuko užsidegė ir eksplodavo gasas, kurie buvo prėjęs pilnas kambarys.

NEPAMIRSKITE, JOG BUS KONCERTAS.

kokio Amerikos lietuviai deturėjo, tai komp. Miko Petrausko koncertas, kuris bus gegužio 16 d. 8 val. vakar. Lietuvių svetainėje, So. Bostone. Koncertas bus "kammer muziki" ir jame dalyvaus Margerietė Grybaitė, sopr.; Juozas C. Navadauskas, bassas; Rolandas Huxley ir Jonas B. Fieldingas — smuikininkai; Louis E. Dalbeck — čello; Piliipas Morse, flautas, Mykolas De-Yeso — Waldhorn (ragas). Bus atlikti kvintetai, sekstetai ir septetai.

PADEKOS ZODIS.

Balandžio 26 d. mirė E. Kublickas, paėjo iš Lietuvos iš Zagarės miestelio, šiaulių apskr. Laidotuvės buvo balandžio 29 d. N. Kalvarijos kapinėse. Turiu pastebėti, kad laidotuvių apsupino grabor. P. J. Akunevičius, kuris suteikė namas su tarnavimą, kaip toki puikiu niu gimtiniams visi vėlo kint. anės liko pilnai paten. Tad tariame gerb. Akunevičiui širdingą padėką. Aš nuo savęs patariu lietuviams reikalvisuomet kreiptis prie Akunevičiaus.

PADEKA GRABORIUI AKUNEVIČIUI.

Balan. 27 mirė mano vyras P. Šimkunas palikdams nuliudime mane dvi dukteris: Onutę 8 metų ir Emiliją 5 metų ir sunų Petrą 7 metų. Laidotuvės buvo balandžio 30 d. šv. Mykolo kapinėse. Laidotuves aprupino graborius P. J. Akunevičius, kuris ant tiek suteikė gražų ir gerą patarnavimą, kad net truksta man žodžių jam atidėkavoti. Širdingai jam dėkavojau ir visiems patariu reikale kreiptis prie jo.

Vėlionis mano vyras paėjo iš Lietuvos, Rupeikių kaimo, Biržų apskr. gyvenimo ir mirė 273 2nd st., So. Bostone. Veronika Šimkuniene.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

BOSTONO LIETUVIŲ AUKOS.

Gegužės 2 d., 1926 Lietuvių salėje buvo surngtos mažosios Lietuvos misijai prakalbos, per Klaipėdos Lietuvių Renti Komitetą. So. Bostono Lietuvių permatę svarbų reikalą ir aukavo sekančiai: po \$5.00 K. Sungaila, J. Vaitkus, K. Vileišis, J. Sakalauskas. Po \$2.00 K. Vaišnora, P. Gerunskis, V. Judzinskas, J. Karvelis, J. Gegužis, V. Kališius, J. P. Pranaitis, Balčiunas, S. Mockus, J. Lapinskas. Po \$1.00 P. Žukauskas, A. Zarkauskas, A. Sapalius, A. Kničiunas, A. Lukauskas, J. Ainingis, K. Povilaitis, V. Madonis, J. L. Petrauskas, A. Kengris, A. Mockevičius, J. Pocius, Kasmauskienė, J. Vargelis, J. Zarolis, A. Pailšys, A. Bendraitis, C. Vasiliauskis, A. Pigaga, P. Maslauskas, J. Mešlis, K. Zuis, J. Urbonas, Z. Sungaila, P. Vašgirdas, A. Urmikis, S. Leikus, S. Jakubauskas A. Germanavičius, J. Strazdas, J. Vaičiunas, P. Meškauskas, A. J. Jokubaitis, P. Dumša, A. Pečiulis, K. Vasiliauskas, K. Rainis, P. Kairis, Mockienė, J. Venis, Valinčienė, P. Apšiega, P. Natkus, S. Busevičius, K. Drajetis, A. Mešlis, K. Pratapas, S. Zilvis, Urbšaitis, J. Tribuliauskas, J. Dragausius, J. Saurusaitis, S. Barizelis, O. Dabas, Gintalas, J. Adomavičius, J. Jonuševičius, S. Naudžiuonas, K. Kalisninkas, V. Parinskis, K. Vestfilda, P. Gaidavičius, K. Sunksis, V. Balikonis, J. Vasiliauskas, B. Mašulis, P. Kedainis, N. N., K. Brauskis, M. Ambrasas, V. Tamuliunas, R. Račiauskas, K. Marcinkevičius, J. Benzin, J. Markelionis, A. Ivaška ir K. J. Paulauskas. Viso aukų surinkta 138.61. Visiems aukavusiems širdingai ačiū. V. P. Jankus.

VOT TAI KAD BUS TAI BUS.

Visi vaikinai ir merginos, nieko nelaukdami rengkitės ir darykite "deitus", nes subatovė, gegužės 22 d. Newton Upper Falls Sandariečiai rengia, nepaprastai linksmius šokius. Kuris kada yra buvęs Newtoniečių šokiuose visi buna patenkinti, nes lipksmumo turi iki valiai. Tad dar kartą kviečiame visus atsilankyti, nes turėsime linksmiausius laikus.

NEPAMIRSKITE, JOG BUS KONCERTAS.

kokio Amerikos lietuviai deturėjo, tai komp. Miko Petrausko koncertas, kuris bus gegužio 16 d. 8 val. vakar. Lietuvių svetainėje, So. Bostone. Koncertas bus "kammer muziki" ir jame dalyvaus Margerietė Grybaitė, sopr.; Juozas C. Navadauskas, bassas; Rolandas Huxley ir Jonas B. Fieldingas — smuikininkai; Louis E. Dalbeck — čello; Piliipas Morse, flautas, Mykolas De-Yeso — Waldhorn (ragas). Bus atlikti kvintetai, sekstetai ir septetai.

PADEKOS ZODIS.

Balandžio 26 d. mirė E. Kublickas, paėjo iš Lietuvos iš Zagarės miestelio, šiaulių apskr. Laidotuvės buvo balandžio 29 d. N. Kalvarijos kapinėse. Turiu pastebėti, kad laidotuvių apsupino grabor. P. J. Akunevičius, kuris suteikė namas su tarnavimą, kaip toki puikiu niu gimtiniams visi vėlo kint. anės liko pilnai paten. Tad tariame gerb. Akunevičiui širdingą padėką. Aš nuo savęs patariu lietuviams reikalvisuomet kreiptis prie Akunevičiaus.

PADEKA GRABORIUI AKUNEVIČIUI.

Balan. 27 mirė mano vyras P. Šimkunas palikdams nuliudime mane dvi dukteris: Onutę 8 metų ir Emiliją 5 metų ir sunų Petrą 7 metų. Laidotuvės buvo balandžio 30 d. šv. Mykolo kapinėse. Laidotuves aprupino graborius P. J. Akunevičius, kuris ant tiek suteikė gražų ir gerą patarnavimą, kad net truksta man žodžių jam atidėkavoti. Širdingai jam dėkavojau ir visiems patariu reikale kreiptis prie jo.

Vėlionis mano vyras paėjo iš Lietuvos, Rupeikių kaimo, Biržų apskr. gyvenimo ir mirė 273 2nd st., So. Bostone. Veronika Šimkuniene.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

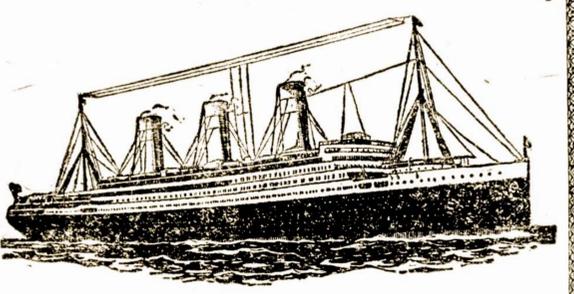
VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

VAIZBOS BUTO KOM.

Daug Lietuvų Rengiasi i Lietuva Birželio-June 12 d.,

LAIVU LEVIATHAN

Per 6 dienas perplaukia Atlantiko vandenyną. Kurie norite linksmą ir greitą kelionę turėti, nevilkinant pradėkit rengtis. Pirmiausia reikia išsistoroti grįžimų leidimą ir pasportą. Gavimas visų reikalingų dokumentų trunka apie 4 savaites. Todel gavimui geriausio kambario laive, ir informacijų kaslink visų dokumentų kreipkitės i LAIVAKORČIŲ SKYRIŲ sekančiu antrašu:

"SANDARA"
327 E STREET, SO. BOSTON, MASS

SVEČIAS.

Pereitą savaitę "Sandaros" Redakcija ir Adm. atlankė Sandariečių Stasys Burokas, iš Newark, N. J. Gerb. Burokas pareiškė, kad Newarko Sandariečiai yra energingai ir rengiasi daug pasidarbuoti organizacijos labui.

RUKYK
22 KARAT IR WESTWOOD
rankom darytus unijos darbo CIGARUS
Galima pirkti pas:
MAX SCHUBERT
Dirbtuvėj
478 WEST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
(18-21)

STRAND TAILORING CO.
Siuntai tik po \$35.00
Ateik pas mane ir persidrink, aš pasiūsiu, pagal naujausia madą. Taipgi taisome senus drabužius moterų ir vyrų, išvalom ir suprosijam padarom kaip naujus.
308 W. BROADWAY
SO. BOSTON MASS.
ant antrų lubų, arti D Street
Savininkas Mikas Neoiackas.
(13-25)

TAXI
ŽEMIAUSIA MOKESTIS BOSTONE
Del parankumo Lietuviams Cadillac Limozinai visokiems skubotiem reikalams.
24 valandų patarnavimas.
DINSMOR TAXI CO.
Telefonas South Boston 1754
OFISAS: 350 BROADWAY SO. BOSTON.

Atidaro Rubų Siuvyklą
Antanas P. Skatikas atidaro rubų siuvyklą, kur bus siuvami visokie drabužiai koki s tik kas norės. Ateikite pas mane ir persitikrinkite, A pasiūsiu sulyg naujausios mados vyrams ir moterims drabužius sulyg naujausios mados. Taipgi taisome ir išvalome vyrų ir moterų drabužius, padarome kaip naujus.
344 BROADWAY (arti E st.) SO. BOSTON, MASS.
(Ant antrų lubų).

TAXI
KNAPP CAB CO.
ZEMA MOKESTIS
Telefonas:
SOUTH 3600 BOSTON
Stotis: 81 Dorchester gatvė 24 valandų patarnavimas.
Automobiliai del vestuvių, taipgi pasivažinėjimui valandom ir tt.

Pirmas Lietuviškas Plumberis So. Bostone.
Visi Bostono ir apilinkės lietuviai turi progą naudotis Lietuvio PLUMBERIO PATARNAVIMU
Turime visokio plumberiško tavorono didžiausio iki mažiausio dalykėlio.
UŽLAIKOME DIDELĘ GELEŽINIŲ DAIKTŲ KRAUTUVĘ
Parduodame visokį tavorą reikalingą del namų, pentų, aliejų, varnių ir tt. Už pento-galio \$1.50, \$2.25 ir \$3.65. Musų kainos yra žemiausios negu kitur.
GEO. LAUKAITIS & CO.
Tel. So. Boston 2372 —M
162 W. BROADWAY (42-26)

REAL ESTATE

SO. BOSTON, MASS.
ANT L STREETO
3 šeimynų namas 5-5-5 kambariai su maudynėmis, skalbynėmis elektrika, šviesa, pijazais ir geroje vietoje. Savininkas eina i biznį, greitai nor parduoti. Kaina \$11,700 su mažu įnešimu. Klauskite
SIMONO JOKUBAUSKO
361 Broadway So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408

BRIGHTON, MASS.
2 šeimynų namas 5 ir 7 kambariai, naujausios mados inpruvmentai, daug žemės geriausioje apilinkėje, reikia įnešti tik \$2,000 ir lengvius išlygos
B. B. STEFAN
361 W. Broadway, So. Boston, Mass
Tel. So. Boston 1337

PARSIDUODA SPORTISKAS BIZNIS.
So. Bostone ant Broadway lietuvių užlaikomas Pulruimis, 6 stalai ir 2 Bowling Alleys; parduoda pigiai, nes savininkas turi 2 biznius ir negali tinkamai prižiūrėti; del platesnų informacijų klauskite (17-20)
SANDAROS ADMINISTRACIJOJ
327 E St., So. Boston, Mass.

DORCHESTER, MASS.
3 šeimynų namas 5-5-5 kambariai su visais įtaisymais, priekio ir užpakalio piazzai, naujas "rufas" ir namas naujai nupentintas, prekė \$12,000 įnešti \$3,500 mortigčiai ant lengvių išlygų ir ilgų metų.
V. P. YANKUS,
327 E St., So. Boston, Mass.
(Telefonas S. B. 2408)

FARMA
16 mylių nuo Bostono, prie Steitavo kelio. 7 kambarių namas su visais įtaisymais, elektros šviesa, maudynės, skalbynės ir kiti įtaisymai. 4 akeriai geros žemės, 2 karvės, 12 ančių, 100 vištų, visi reikalingi ukės įrankiai. Prekė \$8,500 ant lengvių išlygų. Klauskite pas
JOSEPH BALUŠAITIS
337 3rd St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0418 — R.

DORCHESTER, MASS.
6 šeimynų namas, 28 kambariai, daug žemės geroje vietoje, parduoda su mažu įnešimu. Kreipkitės:
725 Seventh St., So. Boston, Mass.
ant 3 floro

PARDUODU RAKANDUS (FORNICIŲ)
Parduodu rakandus (forničių) už pigią kainą. Tinkami pavieniui arba vedusiems. Aš turiu apiešti šitą mestą, todėl pasiskubinkite apžiūrėti ir nepraleiskite geros progos. Kreipkitės pas
A. GOLBS
275 Bolton St. So. Boston, Mass.
ant 3 lubų, galite matyti vakarais po 6:00 val. (17P18)

VINGAS R. GALUBICKAS
Karpenteris.
Taisome ir pentiname namus, peiperluojame kambarius, dirbame visokius darbus. Kreipkitės šiuo adresu: (11-27)
72 DOWNER AVE.
DORCHESTER, MASS.
Tel. Columbia 5297

Telephone So. Boston, 0348
Belle Scott Carmody, M.D.
MOTERIS DAKTARAS
581 Broadway, So. Boston,
Ofiso valandos:
1-3 po pietų ir 6-8 vakare

K. SIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokius gyduojū ir įvairių šaknų. Reikal kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

P. J. Akunevičius
LIETUVIS GRABORIUS
PERSIKELE I NAUJA VIETI
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 4486.

FARMA MONTELLO
22 akerių žemės, 7 kambarių namas su įtaisymais. Miesto vanduo ir elektrika. 13 karvių, 2 arkliai, 4 žąsys, 4 antys, daug vištų. Parduoda iš priežasties šeimynoj mirties kaina \$7,800.
C. P. YURGELUN
683 N. Main St., Montello, Mass

SO. BOSTON, MASS.
2 šeimynų namas 9-9 kambariai su visais įtaisymais. Rendų \$60.00 mėnesį, prekė tik \$5,500, įnešti \$1-000. Del platesnių informacijų klauskite pas:
V. P. YANKUS,
327 E Str., South Boston, Mass

CAMBRIDGE, MASS.
3 šeimynų namas, geriausioj vietoj po 5 kambarius, su vėliausios mados įtaisymais, del 2 karų garadzius. Priemama kaina. Įnešti tik \$3,000, kreipkitės prie
B. KONTRIMĄ
361 Broadway So. Boston, Mass.

WORCESTER, MASS.
PARSIDUODA
Parsiduoda lietuviškas frutštories ir Ice-Cream Parlor. Visi modernieki įtaisymai, elektra šaldoma šaltkošė, nauji rakandai, ir viskas naujausio mada. Biznis išdirbtas per tris metus. Kas įdomauja, malonėkit kreiptis ypatingai arba laiškų i
AMERIKOS LIETUVIO OFISĄ
14 Vernon St., Worcester, Mass
(18)

SOUTH BOSTON, MASS.
3 šeimynų namas, 15 kambarių, su visais įtaisymais, arti prie marių, vandens, didelis yardas, namas su piazzais, greitam pardavimui, prekė tik \$9600 su mažu įnešimu ir lengviom sąlygom.
V. P. YANKUS
327 E St. So. Boston, Mass.

FARMA, KRAUTUVĖ, IR GEZOLINO STOTIS.
17 mylių nuo Bostono prie Steitavo kelio, 1 akere žemės. Gražus namas, 12 metų senumo, su visais įtaisymais, elektrikos šviesos, klamos ir kiti parankumai. Jaunas sodas, 2 karų garadzius, 1 karvė, 80 vištų, didelė krautuvė, viskas parduoda už \$8,800.
J. BALUŠAITIS
361 Broadway So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 0418-R

SOUTH BOSTON, MASS.
BARGENAS.
Parsiduoda valgomų daiktų krautuvė-Bučernė. Biznis gerai išdirbtas, apyvartos darome i savaitę apie \$700.00. Pardavimo priežastis: savininkas serga ir negali tinkamai prižiūrėti. Gali pirkti r nemokėdamas to darbo. Mes išmokinsime. Del platesnių informacijų kreipkitės
SANDAROS OFISE
327 E Str. So. Boston, Mass.
(17P19)

PRANESIMAS
VINCENT B. AMBROSE
(Ambrozaitis)
perkėlė savo real estate ofisą i "Keleivio" namą, 255 Broadway, South Boston, Mass. Naujoje vietoje bus daugiau patogumo suteikti tinkamą patarnavimą real estate ir insurance reikaluose, kviečiu visus atsilankyti.
Tel. S. B. 0506 —M.
(18-19)

D. A. Zaletskas
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
Ofiso antrašas:
983 CAMBRIDGE ST.
CAMBRIDGE, MASS.
Tel. Univ. 8831
Gyvenimo antrašas:
26 DIMICK STREET
SOMERVILLE, MASS.
Tel. Prospect 0415—M